

Lokalny Program Rewitalizacji

dla Gminy Mstów do 2025 roku

Opracowanie:

www.investis.net.pl

otwarta gmina

Unia Europejska
Fundusz Spójności

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY	6
2. UWARUNKOWANIA LOKALIZACYJNE GMINY MSTÓW	9
3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH	13
3.1. PROBLEMY SPOŁECZNE	14
3.2. PROBLEMY GOSPODARCZE	29
3.3. PROBLEMY ŚRODOWISKOWE, PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNE I TECHNICZNE	33
3.4. PODSUMOWANIE DIAGNOZY ILOŚCIOWEJ	38
3.5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	42
4. ZASIĘGI PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZACJI	49
5. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI (PLANOWANY EFEKT REWITALIZACJI)	56
6. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE ZIDENTYFIKOWANYM POTRZEBOM REWITALIZACYJNYM KIERUNKI DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK	56
7. LISTA PLANOWANYCH, PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z ICH OPISAMI ZAWIERAJĄCYMI, W ODNIESIENIU DO KAŻDEGO PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO	59
7.1. PROJEKTY INFRASTRUKTURALNE	59
7.2. PROJEKTY SPOŁECZNE	62
8. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH RODZAJÓW PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH REALIZUJĄCYCH KIERUNKI DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK POWODUJĄCYCH SYTUACJĘ KRYZYSOWĄ	64
9. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI	65
10. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE	67
11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	68
12. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI	70
12.1. OPERATOR REWITALIZACJI, JEGO KOMPETENCJE, ZADANIA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ	70
12.2. AKTYWNY UDZIAŁ RÓŻNYCH GRUP INTERESARIUSZY W PROCESIE WDRAŻANIA I MONITOROWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI	72
12.3. OKRESOWA I NADZWYCZAJNA AKTUALIZACJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI – SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI	72
13. SYSTEM MONITORINGU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ	74
MATERIAŁY I DOKUMENTY ŹRÓDŁOWE	77
SPIS TABEL	78
SPIS RYSUNKÓW	79

Załącznik:

1. Lista projektów wraz z planem finansowym

Wstęp

Rewitalizacja – to wprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji (zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 roku (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016).

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie swoich specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są spójnie wewnętrznie – poszczególne działania pomiędzy sobą oraz zewnętrznie – z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są następujące elementy:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wskazanego w programie rewitalizacji oraz zdefiniowaniu dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne – infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturowej;
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Program Rewitalizacji - inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturowej, zmierzający do wprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Program został przygotowany na podstawie Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 roku (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016). Na obszarze gminy nie były wcześniej prowadzone działania rewitalizacyjne, w związku z tym: Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Mstów do 2025 roku – stanowi nowy dokument.

Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) zawiera niezbędne elementy:

- opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
- mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
- system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany - w otoczeniu programu.

RYSUNEK 1. NEGATYWNE ZJAWISKA JAKO PODSTAWA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji to dokument, który zapewnia integrację działań władzy samorządowej, społeczności lokalnej i innych uczestników (w tym: organizacji pozarządowych, przedsiębiorców), mających na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej - przygotowany został w oparciu o dokładną diagnozę problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, stworzony we współpracy ze społecznością terenów zdegradowanych oraz z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy takich obszarów.

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji, można wyróżnić:

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji jest obszarem obejmującym całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść również obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny poprzemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

W celu skutecznego wdrożenia założeń LPR konieczne jest uwzględnienie potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej, nie tylko na etapie identyfikacji obszarów zdegradowanych, ale również na etapie planowania, wdrażania i monitorowania skuteczności środków zaradczych - w postaci projektów.

Opracowanie definiuje zakres zadań i odpowiedzialności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, posiada realny plan finansowy i realny horyzont czasowy, przejrzysty system monitoringu skuteczności działań i elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu.

Operatorem rewitalizacji jest Gmina Mstów, a w jej imieniu: jednostką koordynującą proces rewitalizacji na terenie gminy, w tym przygotowanie i wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji, jest Urząd Gminy Mstów.

Operator jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpływania na sytuację na obszarze zdegradowanym, w tym zwłaszcza prawo głosu we wszystkich sprawach tego obszaru dotyczących. Jednocześnie koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał rady gminy i zarządzeń wójta odnoszących się do obszaru rewitalizowanego.

1. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi Gminy

Programowanie rewitalizacji pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie gminy (w tym: ze Strategią Rozwoju Gminy Mstów 2017 - 2025), aby nie prowadzić interwencji sprzecznej z ogólnymi kierunkami rozwoju gminy. Program jest powiązany z priorytetami, celami, kierunkami następujących dokumentów:

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia Rozwoju Gminy Mstów 2017 - 2025	<p>Zgodność Programu z następującymi celami strategicznymi, operacyjnymi i kierunkami działania ujętymi w Strategii Rozwoju Gminy Mstów:</p> <p>Priorytet I. Infrastruktura, środowisko naturalne i przestrzeń</p> <p>Cel strategiczny: Mstów – gminą z rozwiniętą infrastrukturą komunikacyjną i techniczną, podnoszącą jakość środowiska naturalnego oraz z zagospodarowaną przestrzenią publiczną</p> <p>Cele operacyjne: I.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i technicznej I.2. Rozwój proekologicznych rozwiązań przyczyniających się do poprawy środowiska naturalnego I.3. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów i obiektów I.4. Poprawa dostępu do internetu i rozwój e-usług publicznych</p> <p>Priorytet II. Jakość życia mieszkańców</p> <p>Cel strategiczny: Mstów – gminą o wysokiej jakości życia, z dostępem do usług publicznych o najwyższym standardzie</p> <p>Cele operacyjne: II.1. Poprawa dostępu do usług społecznych i zdrowotnych II.2. Wzrost integracji i aktywności społecznej mieszkańców II.3. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego gminy II.4. Zapewnienie atrakcyjnej oferty kulturalnej</p> <p>Priorytet III . Przedsiębiorczość i turystyka</p> <p>Cel strategiczny: Mstów – gminą o wysokim poziomie przedsiębiorczości, oferującą nowe miejsca pracy oraz odwiedzaną i rozpoznawalną w kraju i zagranicą</p> <p>Cele operacyjne: III.1. Wspieranie i rozwój przedsiębiorczości III.2. Poprawa dostępu do bazy turystycznej IV.3. Promocja walorów turystycznych gminy III.4. Atrakcyjny wizerunek gminy oraz wzrost rozpoznawalności w kraju i zagranicą</p> <p>Cele zawarte w LPR, jak również propozycja przedsięwzięć, jest spójna z zapisami Strategii Rozwoju.</p>
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mstów	<p>Zgodność Programu z następującymi zapisami w dokumencie, w tym z ustaleniami projektu studium sformułowanymi w sposób umożliwiający zaspokojenie potrzeb mieszkańców i ochronę unikalnych wartości kulturowych i przyrodniczych.</p> <p>Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy zostały określone przy pomocy następujących narzędzi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określono kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym poprzez wyznaczenie obszarów funkcjonalnych; 2) obszar gminy podzielono na strefy zabudowy; 3) wyznaczono podstawowy i uzupełniający układ komunikacyjny gminy oraz kierunki jego rozwoju; 4) wskazano obszary objęte ochroną z tytułu obowiązku ochrony: <ol style="list-style-type: none"> a) wartości kulturowych,

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	<p>b) wartości przyrodniczych, c) zdrowia, życia i dóbr materialnych mieszkańców</p> <p>Program oraz projekty infrastrukturalne są zgodne z ustaleniami i zasadami rozwoju zawartymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, m.in. w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeznaczenia terenów oraz zasad zagospodarowania, • parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym linii zabudowy, gabarytów obiektów i wskaźników intensywności zabudowy, • szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, • ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, • ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego oraz granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mstów na lata 2014 – 2020	<p>LPR wpisuje się założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mstów:</p> <p>Obszar problemowy 1: Zgodnie z zasadą pomocniczości system polityki i pomocy społecznej powinien uzupełniać i wspierać naturalną strukturę społeczną w samoorganizacji i kompensowaniu podstawowych potrzeb.</p> <p>Cel strategiczny: Rozwój aktywności obywatelskiej i społecznej</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profesjonalizacja pomocy społecznej, • Rozszerzanie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi. <p>Obszar problemowy 2: Dysfunkcje opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach wymagają profesjonalnej pomocy.</p> <p>Cel strategiczny: Wspieranie rodzin będących w kryzysie, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomoc osobom i rodzinom, u których stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, • Wzmacnianie pozycji dziecka w środowisku lokalnym w szczególności dziecka niepełnosprawnego <p>Obszar problemowy 3: Pogłębiający się obszar ubóstwa stwarza zagrożenie dla poprawnie funkcjonującej wspólnoty lokalnej, przyczyniając się do rozwoju patologii społecznych, m.in. przestępczości.</p> <p>Cel strategiczny: Integracja społeczna</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działania ratunkowe w stosunku do grup dotkniętych problemem ubóstwa i marginalizowanych, • Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy, • Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością. <p>Obszar problemowy 4: W niedalekiej przyszłości znaczna grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową, a tym samym zasili grono seniorów. Wraz ze starzeniem się lokalnej społeczności nasilają się problemy zdrowotne i zwiększa się liczba osób niepełnosprawnych. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tych grup odpowiedniej sfery usług wzmacniających i wspierających.</p> <p>Cel strategiczny: Budowa zintegrowanego systemu wsparcia seniorów i niepełnosprawnych</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych, • Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności, • Aktywizacja osób upośledzonych psychicznie. <p>Obszar problemowy 5: Uzależnienie, przede wszystkim od alkoholu, jest problemem społecznym, który przyczynia się do powstawania szeregu negatywnych zjawisk, skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.</p> <p>Cel strategiczny: Rozwój zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów</p>

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Roczne Programy Współpracy Gminy Mstów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie</p>	<p>uzależnień</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień i zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują, • Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują ,min. przeciwdziałanie przemocy domowej. <p>Niniejszy Program jest spójny z celami Rocznych Programów Współpracy Gminy Mstów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, w tym na 2017 rok:</p> <p>Celem głównym rocznych programów jest zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców Gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy Gminą a organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.</p> <p>Celami szczegółowymi Programu są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) poprawa jakości życia mieszkańców Gminy poprzez pełniejsze zaspokojenie ich potrzeb, 2) racjonalne wykorzystanie publicznych środków finansowych, 3) otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność w wykonywaniu zadań publicznych, 4) podniesienie efektywności działań w sferze wykonywania zadań publicznych, 5) integracja organizacji lokalnych obejmujących zakresem działania sferę zadań publicznych, 6) wzmocnienie potencjału organizacji oraz rozwój wolontariatu, 7) promowanie i wzmacnianie postaw obywatelskich.
<p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Mstów</p>	<p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z założeniami i celami zapisanymi w PGN, a w szczególności w problematyce związanej infrastrukturą i środowiskiem.</p> <p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Mstów ma za zadanie przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • redukcja emisji gazów cieplarnianych, • zwiększenie udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych, • redukcja zużycia energii finalnej, co powinno zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej, • poprawa jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i realizowane są programy (naprawcze) ochrony powietrza (POP) oraz plany działań krótkoterminowych (PDK). <p>Celami szczegółowymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości powietrza w Gminie Mstów • Ułatwienie podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych <p>Cele szczegółowe będą realizowane poprzez konkretne działania, których część z nich została ujęta w wykazie projektów dla LPR, m.in. z zakresu termomodernizacji oraz wymiany źródeł ciepła i energii.</p>

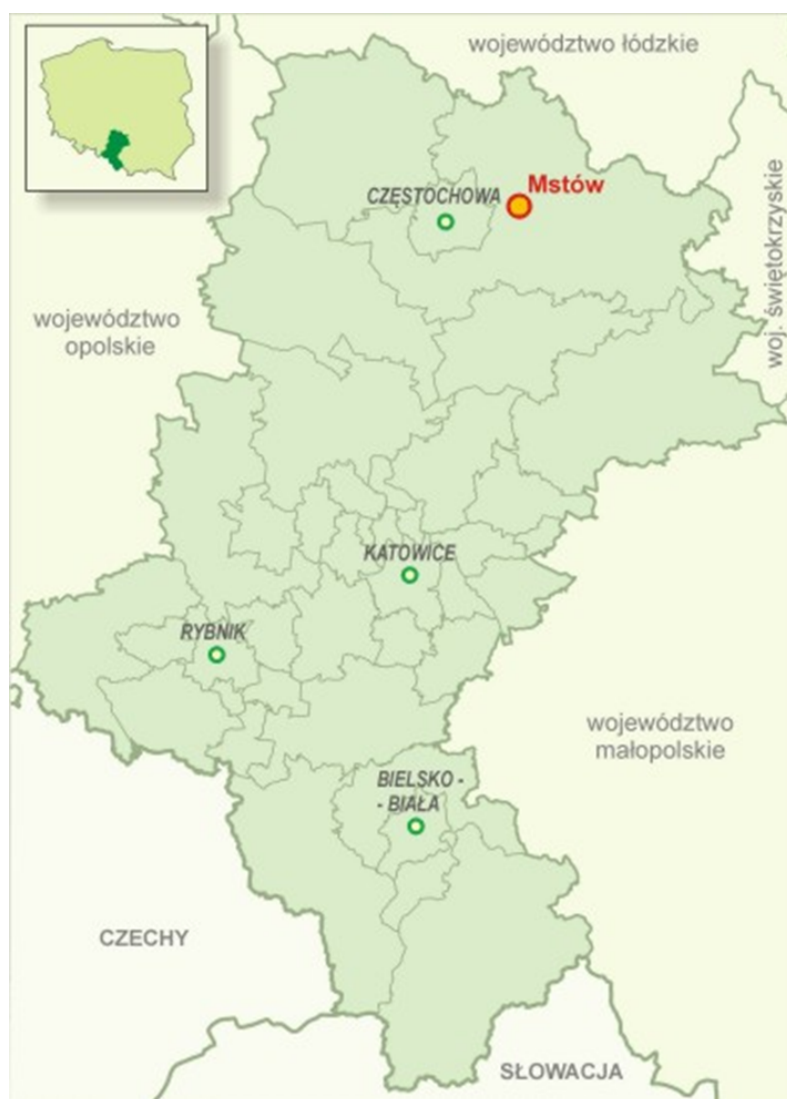
2. Uwarunkowania lokalizacyjne Gminy Mstów

Gmina wiejska Mstów położona jest w województwie śląskim, w powiecie częstochowskim i zajmuje powierzchnię ok. 120 km².

Gmina sąsiaduje z gminami:

- od północy z gminami: Rędziny i Kłomnice,
- od wschodu z gminami: Dąbrowa Zielona i Przyrów,
- od południa z gminami: Olsztyn i Janów,
- od zachodu z miastem na prawach powiatu: Częstochową.

RYSUNEK 2. LOKALIZACJA GMINY MSTÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.slaskie.pl

RYSUNEK 3. LOKALIZACJA GMINY MSTÓW W POWIECIE CZĘSTOCHOWSKIM

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Mstów w obecnym kształcie terytorialnym powołana została uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach 6 czerwca 1972r.

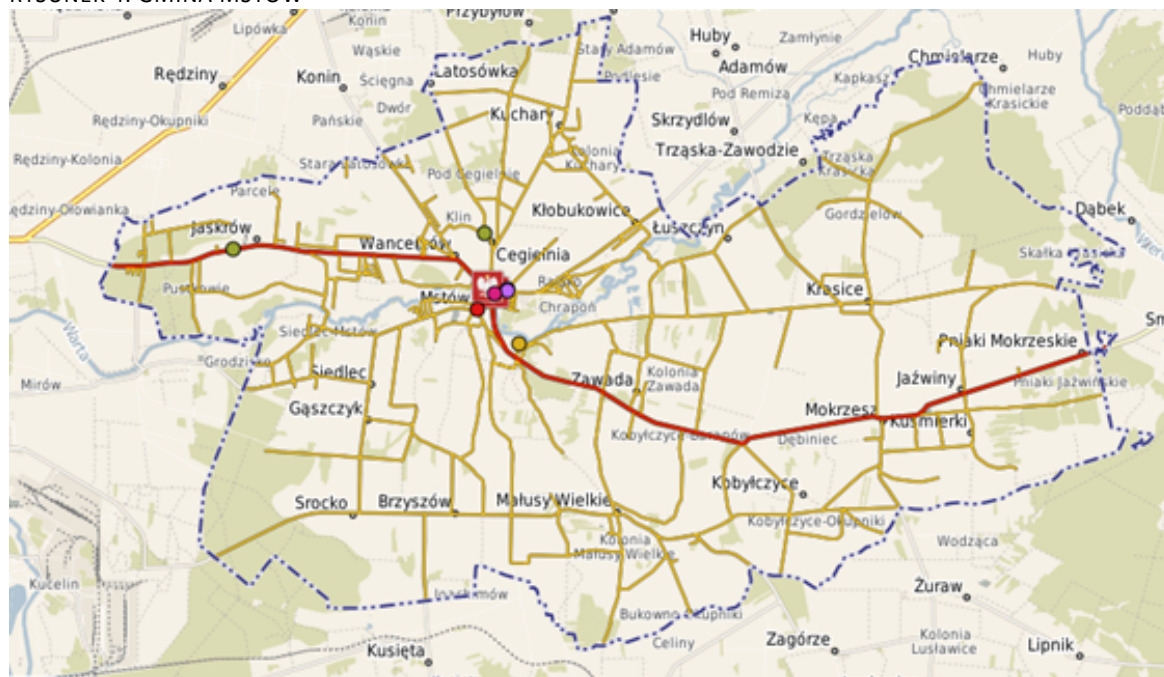
W skład gminy Mstów wchodzi osiemnaście sołectw (22 miejscowości):

- Sołectwo Brzyszków
- Sołectwo Cegielnia
- Sołectwo Jaskrów
- Sołectwo Jażwiny
- Sołectwo Kłobukowice (z miejscowością Łuszczyn)
- Sołectwo Kobyłczyce
- Sołectwo Krasice
- Sołectwo Kuchary
- Sołectwo Kuśmierki
- Sołectwo Latosówka
- Sołectwo Małusy Małe
- Sołectwo Małusy Wielkie
- Sołectwo Mokrzesz (z miejscowością Pniaki Mokrzeskie)
- Sołectwo Mstów
- Sołectwo Siedlec (z miejscowością Gąszczyk)
- Sołectwo Srocko
- Sołectwo Wancerzów (z miejscowością Rajsko)
- Sołectwo Zawada

Największym sołectwem, a zarazem siedzibą władz samorządowych jest miejscowość Mstów.

Odległość z Mstowa do Częstochowy — siedziby powiatu — wynosi około 18 km, a do Katowic — siedziby województwa — około 87 km. Odległości do okolicznych większych aglomeracji wynoszą, Kraków — około 111 km, Wrocław — około 221 km, Łódź — około 129 km, Warszawa — około 245 km

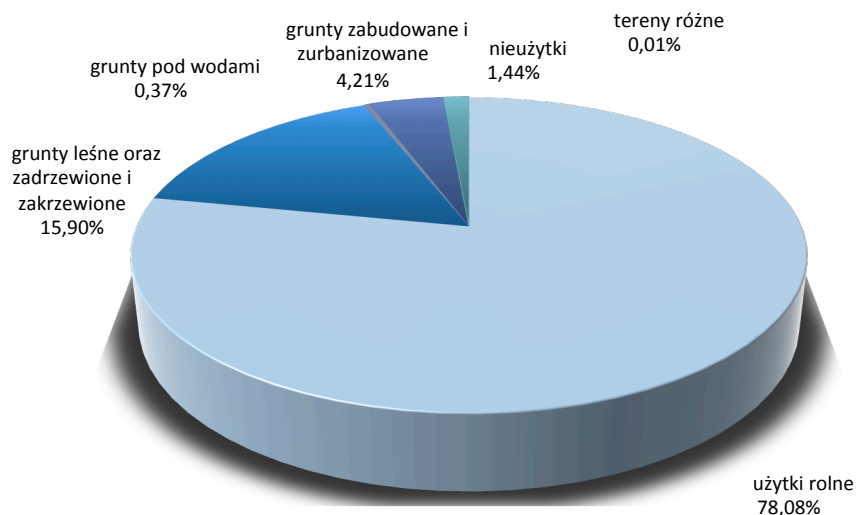
RYСУNEK 4. GMINA MSTÓW

Źródło: <http://mstow.e-mapa.net/>

Według danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Gmina Mstów charakteryzuje się przewagą użytków rolnych tj. 78,08% ogółu jej powierzchni. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione stanowią 15,90%, natomiast grunty zabudowane i zurbanizowane: 4,21% obszaru. Taka struktura gruntów świadczy o rolniczym charakterze gminy.

RYСУNEK 5. STRUKTURA POWIERZCHNI GEODEZYJNEJ GMINY MSTÓW WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powiązania komunikacyjne Mstowa z terenami otaczającymi zapewnią droga wojewódzka DW786, która biegnie przez województwa: śląskie i świętokrzyskie, o łącznej o długości 120 km, łącząca DK91 w Częstochowie z DK73 w Kielcach.

Przez obszar gminy przebiegają również drogi powiatowe:

- S1005 Rędziny – Jaskrów
- S1007 Jaskrów - Siedlec
- S 1024 Kłomnice - Mokrzesz
- S 1028 Mstów - Karczewice
- S 1037 Mstów - Srocko
- S 1038 Zawada - Małusy Wielkie
- S 1039 Mokrzesz - Mokrzesz - Zalesice
- S 1040 Częstochowa - Srocko - Wodząca (Kobyłczyce)
- S 1041 Małusy Wielkie - Turów
- S 1043 Brzyszków - Olsztyn
- S 1044 Małusy Wielkie - Zrębice
- S 1060 Marianka Rędzińska - Wancerzów
- S 1077 Rzęrzęczyce – Wancerzów.

Gmina położona jest nad rzeką Wartą na obszarze Wyżyny Wieluńsko – Krajowskiej, która jest atrakcyjnym terenem turystycznym i wypoczynkowym. Charakterystycznym elementem krajobrazu Wyżyny Częstochowskiej są wzgórza wapienne, często ukształtowane w postaci malowniczych skalic, kop, iglic, kominów i grzebieni skalnych. Zespoły skałek możemy obserwować także na terenie gminy Mstów, której około 60% należy do Jurajskiego Parku Krajobrazowego, bądź stanowi jego bezpośrednią otulinę. Poszczególne zespoły skalne lub pojedyncze wzniesienia z terenu Jurajskiego Parku Krajobrazowego, poprzecinane są zapiaszczonymi, bezwodnymi dolinami, bądź stosunkowo nielicznymi tu potokami i rzekami. Rzeką Warta rozcina płytę jurajską na wschód od Częstochowy. Przełom Warty w okolicy Mstowa jest jednym z największych rozcięć erozyjnych na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej.

3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Na etapie programowania dokonano szczegółowej diagnozy i delimitacji obszarów do objęcia Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Mstów do 2025 roku (jako obszary zdegradowane i rewitalizacji). W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych w formie badań ankietowych i warsztatów - aktywny udział oraz swój wkład mieli interesariusze (w tym: mieszkańcy gminy) - co pozwoliło na uwzględnienie ich oddolnych potrzeb i inicjatyw na etapie tworzenia dokumentu.

W diagnozie identyfikacja obszarów problemowych została oparta o weryfikowalne kryteria (ilościowe), które w dłuższej perspektywie pozwolą na monitorowanie postępu procesu rewitalizacji. Jednocześnie dokonano pogłębionego opisu obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji (podobszarów) – również w oparciu o kryteria jakościowe.

Kwantyfikowalne i weryfikowalne dane z ostatnich 3 lat - pozwalające zdiagnozować obszary problemowe – zdegradowane, pozyskano m.in. z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy Mstów (ewidencje ludności, działalności gospodarczej, gruntów i budynków), Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie, Komisariatu Policji w Kłomnicach, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie i innych. Uzyskanie danych ilościowych pozwoliło na wyodrębnienie obszarów charakteryzujących się największą koncentracją problemów, które w dalszym etapie prac stały się przedmiotem dogłębnej analizy w oparciu o inne niż statystyczne metody. Jednocześnie pozyskano informację (m.in. w formie badań ankietowych oraz poprzez organizację warsztatów) od interesariuszy - zgodnie z horyzontalną zasadą partycypacji.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności **bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym**, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- **gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- **technicznych** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Wyniki analizy pozwalają określić zarówno dynamikę zjawisk kryzysowych, jak również zidentyfikować zdegradowane obszary, w których następuje największa koncentracja problemów.

3.1. Problemy społeczne

3.1.1. Depopulacja

W latach 2014 - 2016 liczba ludności Gminy Mstów nieznacznie wzrosła o ok. 0,09% i na koniec 2016 roku wyniosła: 10 842 osób. Około 16,07% ogółu mieszkańców zamieszkuje miejscowość Mstów.

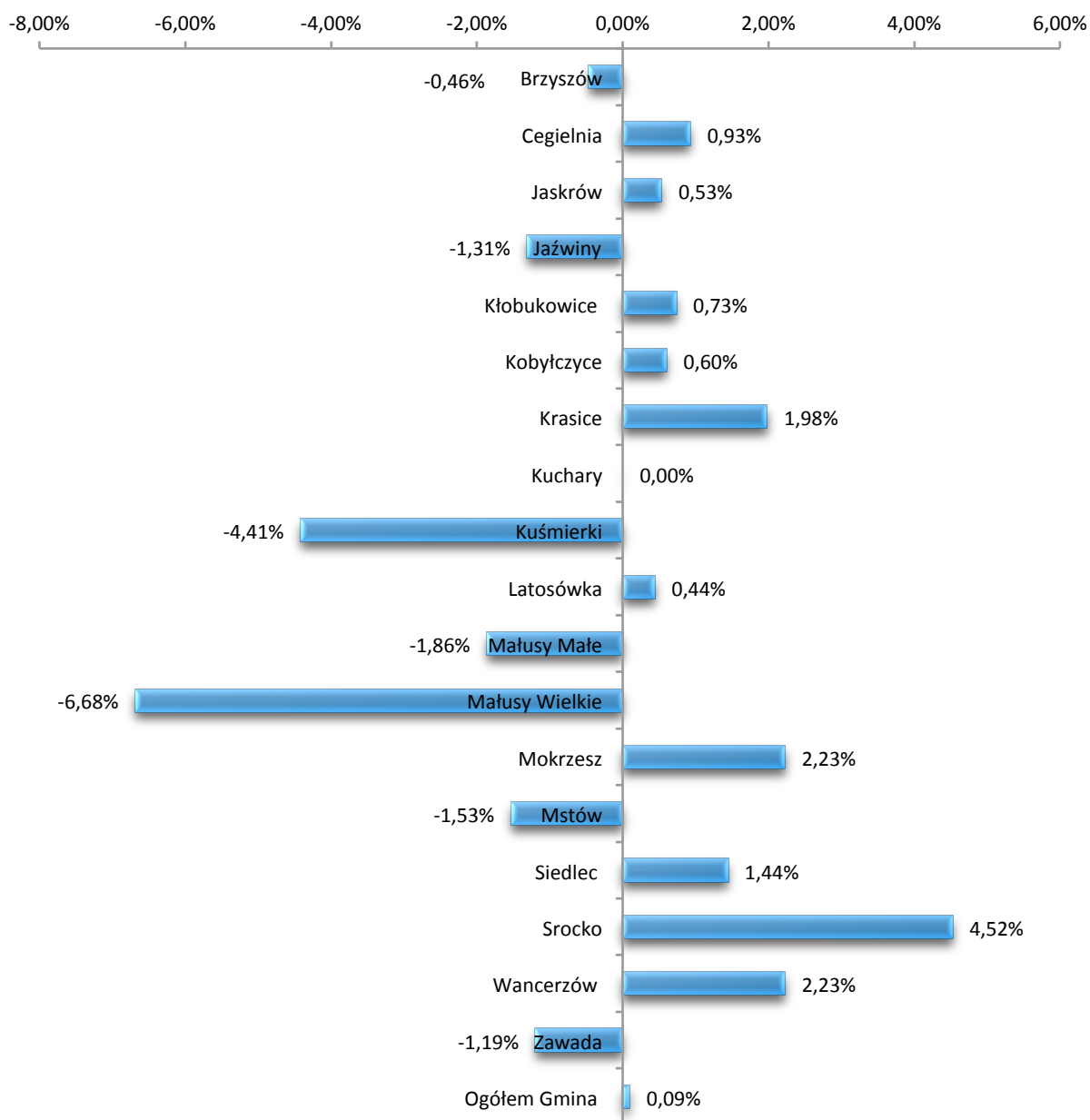
Pomimo wzrostu liczby ludności w gminie w 3 ostatnich latach z największym problemem depopulacji boryka się sołectwo Małusy Wielkie, w którym liczba mieszkańców spadła o 6,68%, a następnie Kuśmierki, w którym zanotowano spadek o 4,41%.

TABELA 1. LUDNOŚĆ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁĘCTWACH W GMINIE MSTÓW W LATACH 2014 -2016 (STAN W DN. 31 XII)

Sołectwo	2014	2015	2016	Procentowa zmiana liczby ludności w 2016 r. w stosunku do 2014 r.
Brzyszków	434	436	432	-0,46%
Cegielnia	432	434	436	0,93%
Jaskrów	1885	1879	1895	0,53%
Jaźwiny	153	151	151	-1,31%
Kłobukowice	273	273	275	0,73%
Kobyłczyce	501	498	504	0,60%
Krasice	656	663	669	1,98%
Kuchary	515	517	515	0,00%
Kuśmierki	136	127	130	-4,41%
Latosówka	229	231	230	0,44%
Małusy Małe	323	321	317	-1,86%
Małusy Wielkie	464	441	433	-6,68%
Mokrzysz	629	639	643	2,23%
Mstów	1770	1762	1743	-1,53%
Siedlec	555	556	563	1,44%
Srocko	442	452	462	4,52%
Wancierzów	764	770	781	2,23%
Zawada	671	667	663	-1,19%
Ogółem Gmina	10832	10817	10842	0,09%

Źródło: GUS, Urząd Gminy Mstów

RYSUNEK 6. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W LATACH 2014 – 2016 (STAN W DN. 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Urzędu Gminy Mstów

3.1.2. Udział osób w wieku poprodukcyjnym

W Gminie Mstów w ostatnich 3 latach liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 6,82% i na koniec 2016 roku wyniosła 16,74% ogółu mieszkańców - co świadczy o zjawisku „starzenia się” społeczeństwa.

Największy udział osób w wieku poprodukcyjnym (powyżej średniej dla gminy) zanotowano w 2016 roku w następujących sołectwach: Małusy Wielkie: 22,40%, Kuśmierki: 21,54%, Mstów: 20,08%, Krasice: 19,58%, Latosówka: 19,13%, Kuchary: 17,48% oraz Zawada: 16,89%.

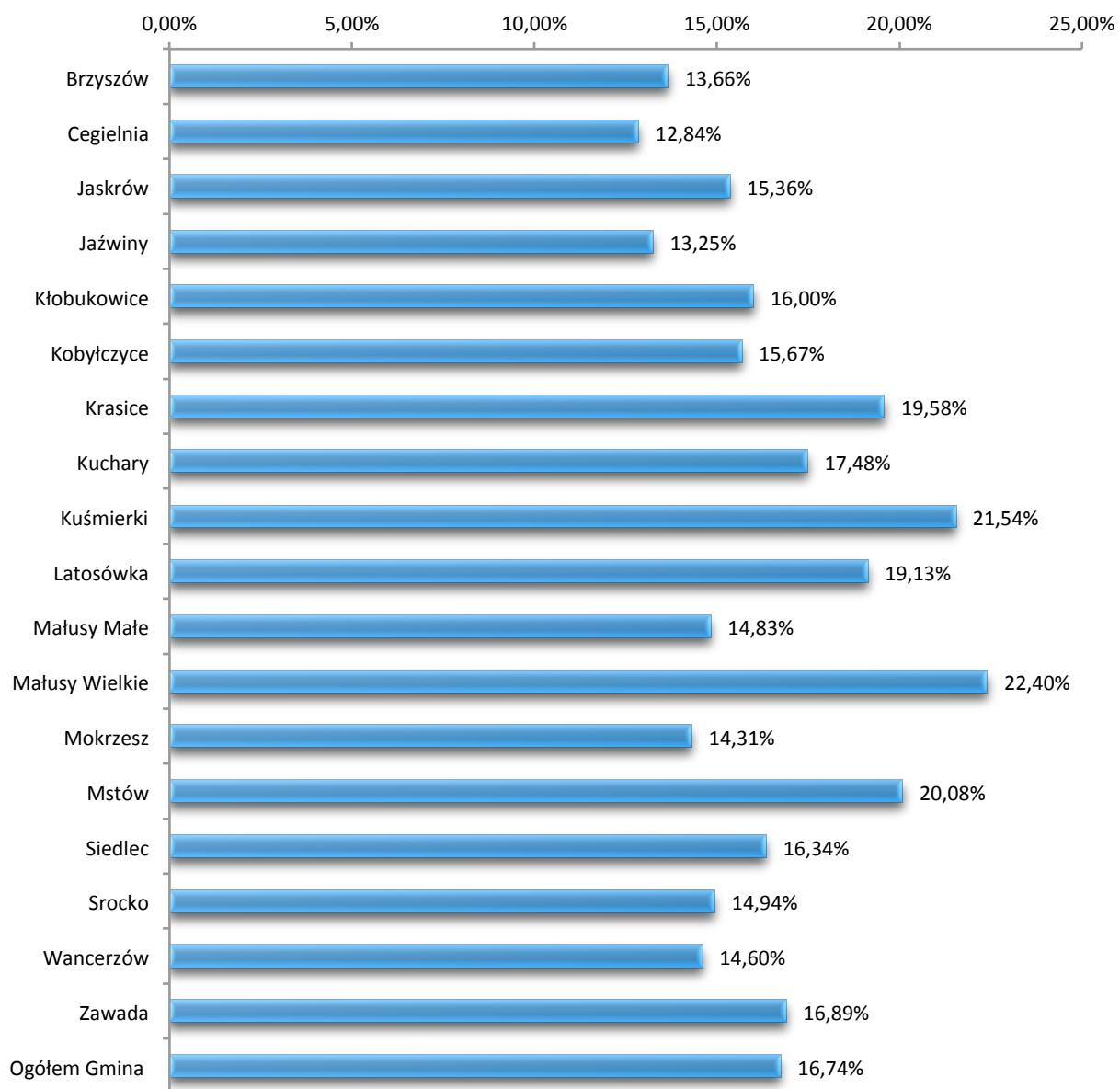
Jednocześnie największy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ciągu ostatnich 3 lat zanotowano w Cegielni o 16,67%, Mstowie: 13,64% oraz w Srocku: 11,29%.

TABELA 2. LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W LATACH 2014 I 2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	2014	2016	2016 rok - zmiana w porównaniu do roku 2014	2016 rok - udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności
Brzyszków	63	59	-6,35%	13,66%
Cegielnia	48	56	16,67%	12,84%
Jaskrów	268	291	8,58%	15,36%
Jaźwiny	20	20	0,00%	13,25%
Kłobukowice	39	44	12,82%	16,00%
Kobyłczyce	71	79	11,27%	15,67%
Krasice	125	131	4,80%	19,58%
Kuchary	93	90	-3,23%	17,48%
Kuśmierki	27	28	3,70%	21,54%
Latosówka	41	44	7,32%	19,13%
Małusy Małe	52	47	-9,62%	14,83%
Małusy Wielkie	98	97	-1,02%	22,40%
Mokrzysz	93	92	-1,08%	14,31%
Mstów	308	350	13,64%	20,08%
Siedlec	83	92	10,84%	16,34%
Srocko	62	69	11,29%	14,94%
Wancerzów	108	114	5,56%	14,60%
Zawada	110	112	1,82%	16,89%
Ogółem Gmina	1709	1815	6,20%	16,74%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Urzędu Gminy Mstów

RYSUNEK 7. UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W LICZBIE LUDNOŚCI OGÓŁEM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R. (STAN W DN. 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Urzędu Gminy Mstów

3.1.3. Bezrobocie

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych i największych problemów gospodarczo-społecznych. Brak pracy może wywołać dalsze negatywne skutki, tj. ubóstwo, zagrożenie marginalizacją, a w konsekwencji prowadzić do patologii społecznych, w tym przestępczości oraz uzależnień.

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie, w okresie od 2012 do 2016 liczba osób bezrobotnych i ich udział w liczbie osób w wieku produkcyjnym zmalała o ponad 51%. Na koniec 2016 roku 275 mieszkańców Gminy Mstów, tj. 3,92% ogółu ludności w wieku produkcyjnym było zarejestrowanych w PUP jako osoby bezrobotne.

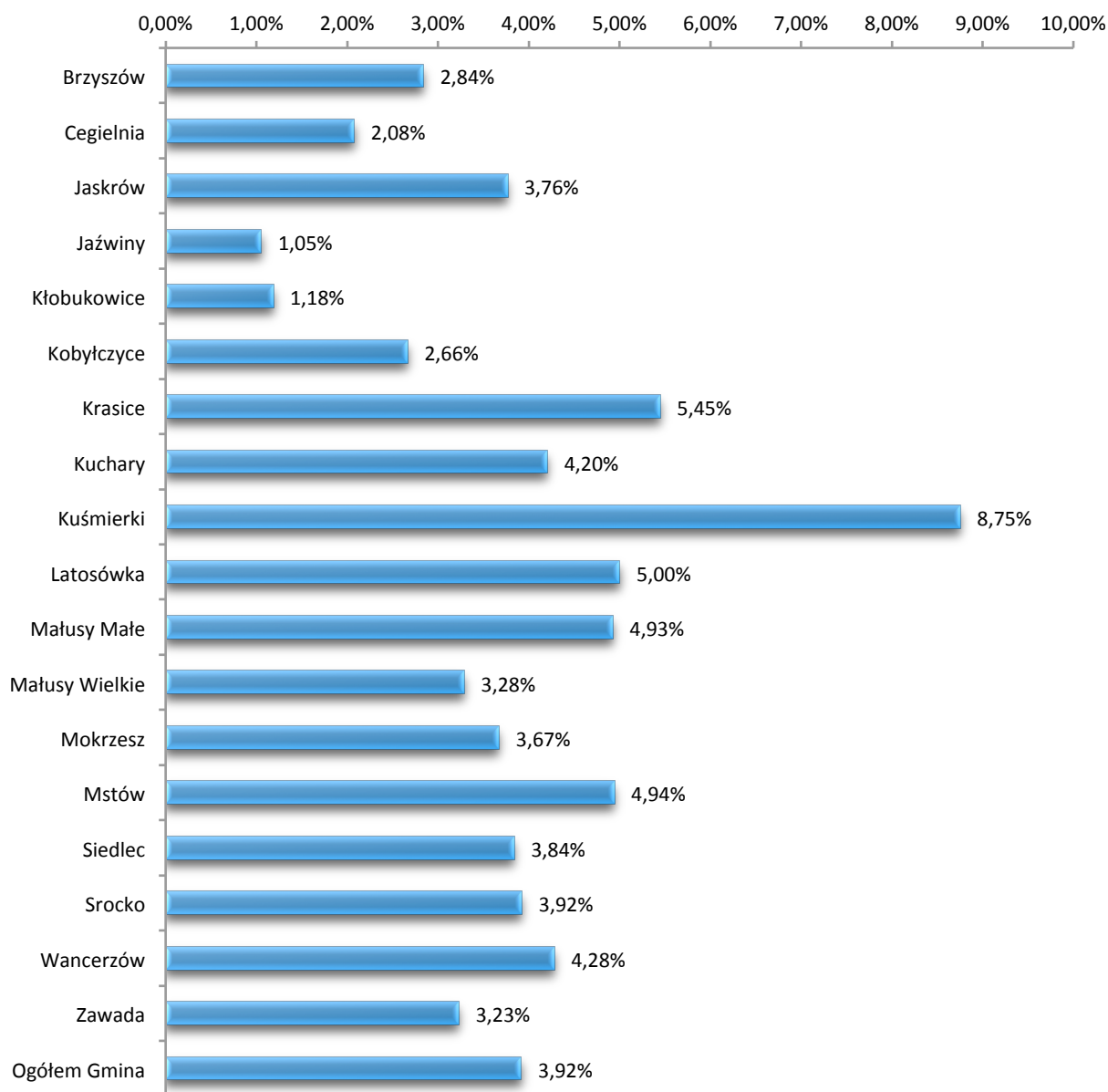
Największy udział osób bezrobotnych wg stanu w dniu 31.12.2016 roku odnotowano w sołectwie Kuśmierki: 8,75%, a następnie w Krasicach: 5,45%, Latosówce: 5,00%, Mstowie: 4,94% Małusach Małych: 4,93%, oraz Wancerzowie: 4,28%.

TABELA 3. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W OKRESIE OD 2012 DO 2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	2012	2016	2016 rok - zmiana w porównaniu do roku 2014	2016 rok - udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produk.
Brzyszków	19	8	-57,89%	2,84%
Cegielnia	17	6	-64,71%	2,08%
Jaskrów	112	47	-58,04%	3,76%
Jaźwiny	10	1	-90,00%	1,05%
Kłobukowice	15	2	-86,67%	1,18%
Kobyłczyce	27	9	-66,67%	2,66%
Krasice	38	22	-42,11%	5,45%
Kuchary	23	14	-39,13%	4,20%
Kuśmierki	6	7	16,67%	8,75%
Latosówka	17	7	-58,82%	5,00%
Małusy Małe	17	10	-41,18%	4,93%
Małusy Wielkie	24	9	-62,50%	3,28%
Mokrzysz	33	16	-51,52%	3,67%
Mstów	106	55	-48,11%	4,94%
Siedlec	17	14	-17,65%	3,84%
Srocko	21	12	-42,86%	3,92%
Wancerzów	42	22	-47,62%	4,28%
Zawada	24	14	-41,67%	3,23%
Ogółem Gmina	568	275	-51,58%	3,92%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie, Urzędu Gminy Mstów

RYSUNEK 8. UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R. (STAN W DNIU 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie, Urzędu Gminy Mstów

Jednym z najpoważniejszych problemów na rynku pracy jest długotrwałe bezrobocie. Na koniec 2016 roku prawie połowa osób zarejestrowanych w PUP w Częstochowie, tj. 46,9% - pozostawało bez pracy ponad 12 miesięcy. Ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym stanowił 1,84%.

Wśród najdłużej pozostających bez zatrudnienia znaczny udział osób poszukuje aktywnie pracy, ale ich niskie kwalifikacje, czy brak doświadczenia zawodowego, a także wiek (powyżej 50 roku życia) powoduje, że najtrudniej im znaleźć pracę.

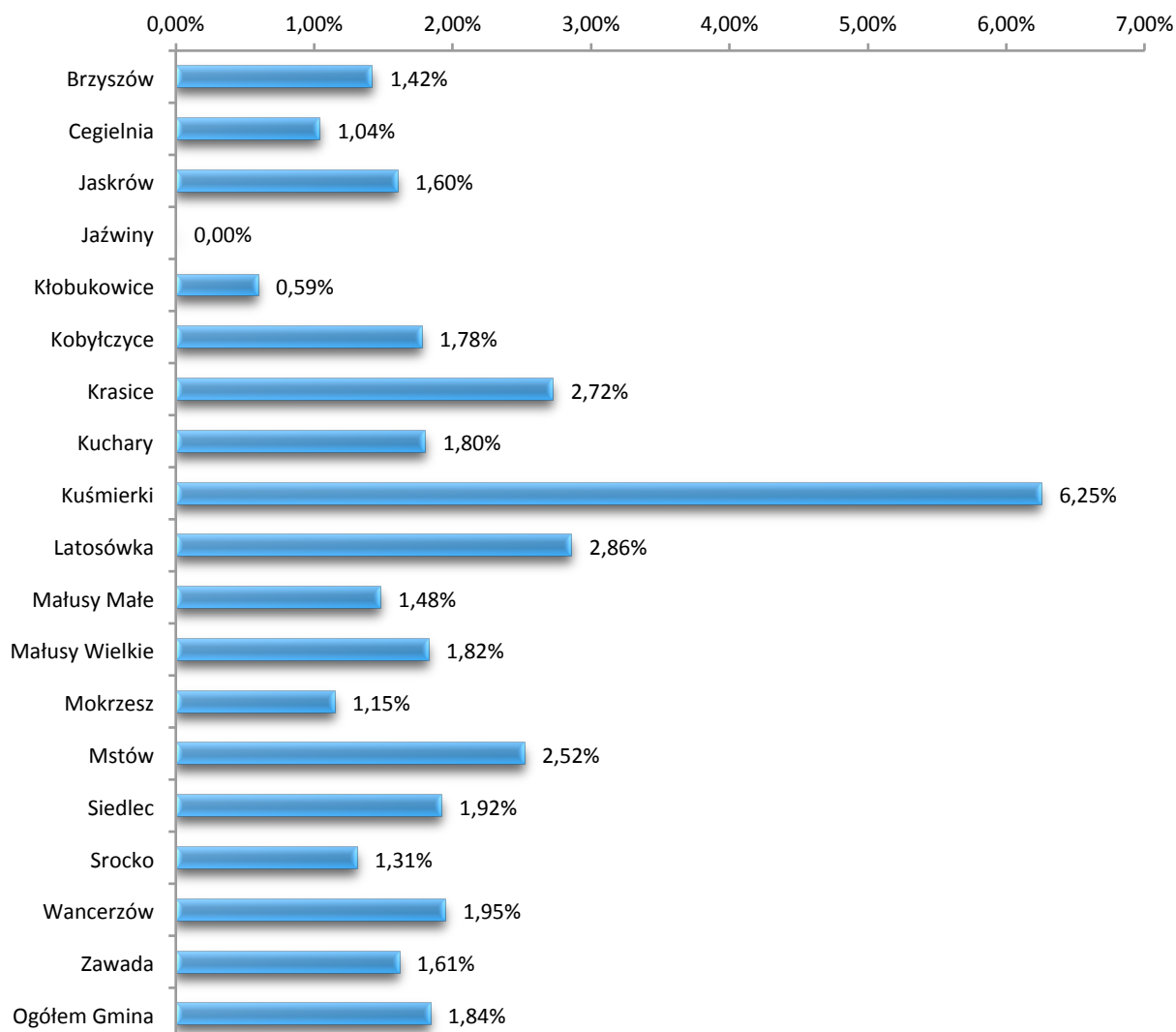
TABELA 4. UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRAWALE BEZROBOTNYCH W W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R. (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	2016	2016 - udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
Brzyszków	4	1,42%
Cegielnia	3	1,04%
Jaskrów	20	1,60%
Jaźwiny	0	0,00%
Kłobukowice	1	0,59%
Kobyłczyce	6	1,78%
Krasice	11	2,72%
Kuchary	6	1,80%
Kuśmierki	5	6,25%
Latosówka	4	2,86%
Małusy Małe	3	1,48%
Małusy Wielkie	5	1,82%
Mokrzysz	5	1,15%
Mstów	28	2,52%
Siedlec	7	1,92%
Srocko	4	1,31%
Wancerzów	10	1,95%
Zawada	7	1,61%
Ogółem Gmina	129	1,84%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie, Urzędu Gminy Mstów

Z problemem długotrwałego bezrobocia boryka się zwłaszcza sołectwo Kuśmierki, w którym 6,25% ogółu ludności w wieku produkcyjnym stanowią osoby długotrwale bezrobotnie, a następnie Latosówka: 2,86%, Krasice: 2,72%, Mstów: 2,52% oraz Wancerzów: 1,95%.

RYSUNEK 9. UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁĘCTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R. (STAN W DNIU 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie, Urzędu Gminy Mstów

Do grup społecznych, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które narażone są na największe zagrożenie bezrobociem należą przede wszystkim: osoby młode (20-24 lata), osoby po 50 roku życia, z niskim poziomem kwalifikacji zawodowych lub niskim poziomem wykształcenia, a także kobiety.

Zgodnie z danymi na koniec 2016 roku, kobiety stanowią 48,4% ogółu osób bezrobotnych, co oznacza, że problem ten dominuje wśród mężczyzn. Największą grupę osób zarejestrowanych w PUP, tj. 53,5% ogółu stanowią osoby bez wykształcenia średniego, natomiast co 3-cia osoba nie posiada kwalifikacji zawodowych lub ma więcej niż 50 lat.

TABELA 5. UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH W PODZIALE NA GRUPY SPOŁECZNE W TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY W LICZBIE OSÓB ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R. (STAN W DN. 31.XII)

Sołectwo	liczba osób	udział w liczbie osób bezrobotnych ogółem
kobiety	133	48,4%
poniżej 25 roku życia	43	15,6%
powyżej 50 roku życia	88	32,0%
osoby bez wykształcenia średniego	147	53,5%
osoby bez kwalifikacji zawodowych	88	32,0%
OGÓŁEM liczba osób zarejestrowanych w PUP	275	100,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie, Urzędu Gminy Mstów

3.1.4. Udział osób korzystających z pomocy społecznej

W Gminie Mstów w latach 2014 – 2016 nieznacznie zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej, tj. o 0,09%. Na koniec 2016 roku udział osób będących klientami GOPS w ogólnej liczbie ludności wyniósł 3,64%.

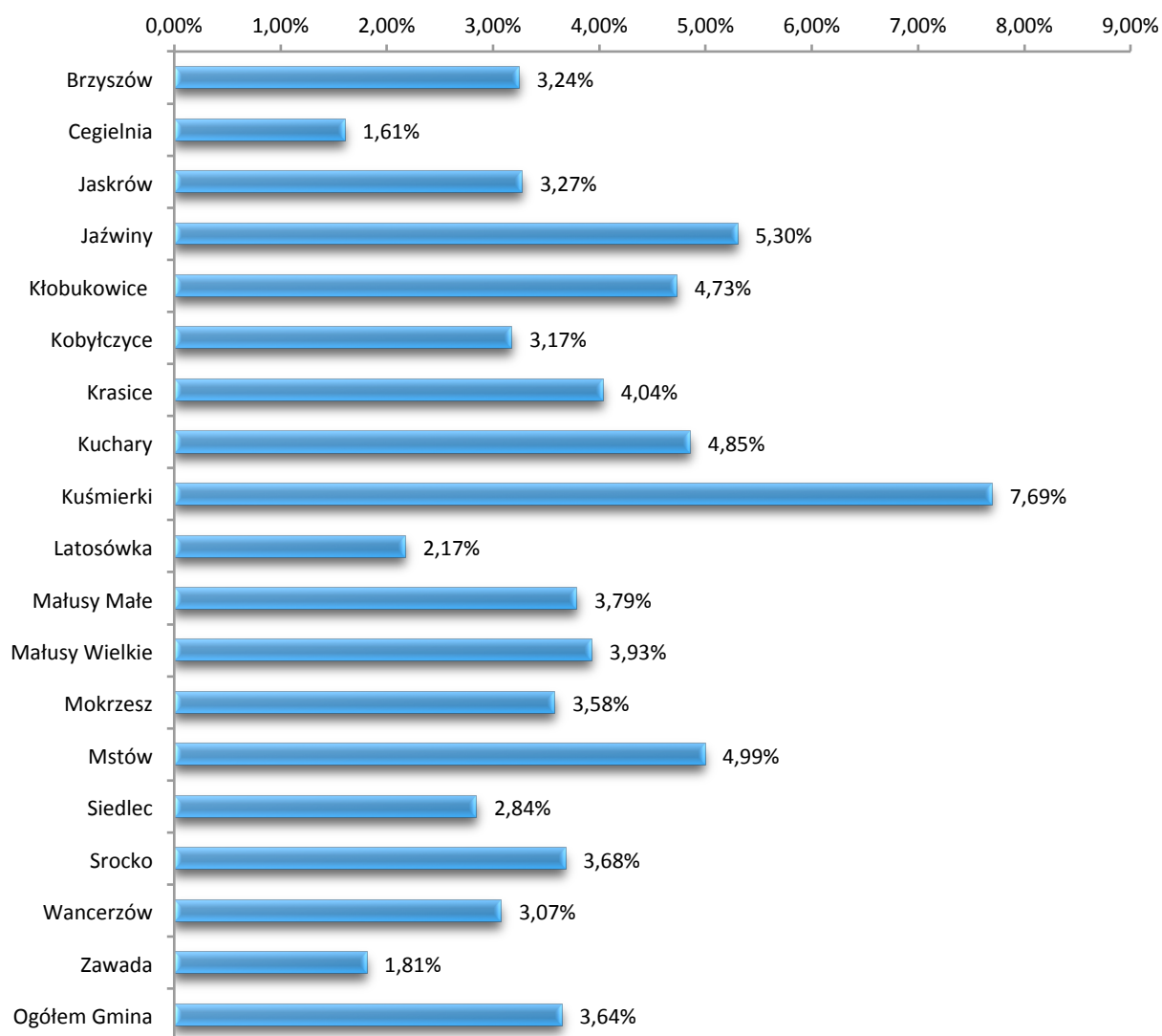
Największy odsetek osób objętych wsparciem odnotowano w miejscowości Kuśmierki: 7,69%, a następnie w Kłobukowicach: 6,02%, Jażwinach: 5,30%, Mstowie: 4,99% oraz Kuchary: 4.85%.

TABELA 6. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W LATACH 2014-2016

Sołectwo	Liczba osób objętych pomocą ośrodka pomocy społecznej ogółem			Udział osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Brzyszków	20	19	14	4,61%	4,36%	3,24%
Cegielnia	8	8	7	1,85%	1,84%	1,61%
Jaskrów	59	63	62	3,13%	3,35%	3,27%
Jażwiny	9	9	8	5,88%	5,96%	5,30%
Kłobukowice	10	8	13	4,63%	3,72%	6,02%
Kobyłczyce	17	13	16	3,39%	2,61%	3,17%
Krasice	27	27	27	4,12%	4,07%	4,04%
Kuchary	26	23	25	5,05%	4,45%	4,85%
Kuśmierki	8	8	10	5,88%	6,30%	7,69%
Latosówka	5	3	5	2,18%	1,30%	2,17%
Małusy Małe	14	10	12	4,33%	3,12%	3,79%
Małusy Wielkie	13	12	17	2,80%	2,72%	3,93%
Mokrzysz	26	21	23	4,72%	3,74%	4,06%
Mstów	85	84	87	4,80%	4,77%	4,99%
Siedlec	17	13	16	3,61%	2,78%	3,37%
Srocko	19	16	17	4,30%	3,54%	3,68%
Wancerzów	25	22	24	3,46%	3,03%	3,25%
Zawada	16	11	12	2,38%	1,65%	1,81%
Ogółem Gmina	404	370	395	3,73%	3,42%	3,64%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Mstowie

RYSUNEK 10. UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LICZBIE LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Mstowie

Osoby korzystające z pomocy społecznej borykają się przede wszystkim z problemem bezrobocia oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych prowadzenia gospodarstwa domowego ponieważ odpowiednio: 1,28% i 1,02% ogółu mieszkańców objętych jest wsparciem GOPS w tym zakresie (wg danych za 2016 rok).

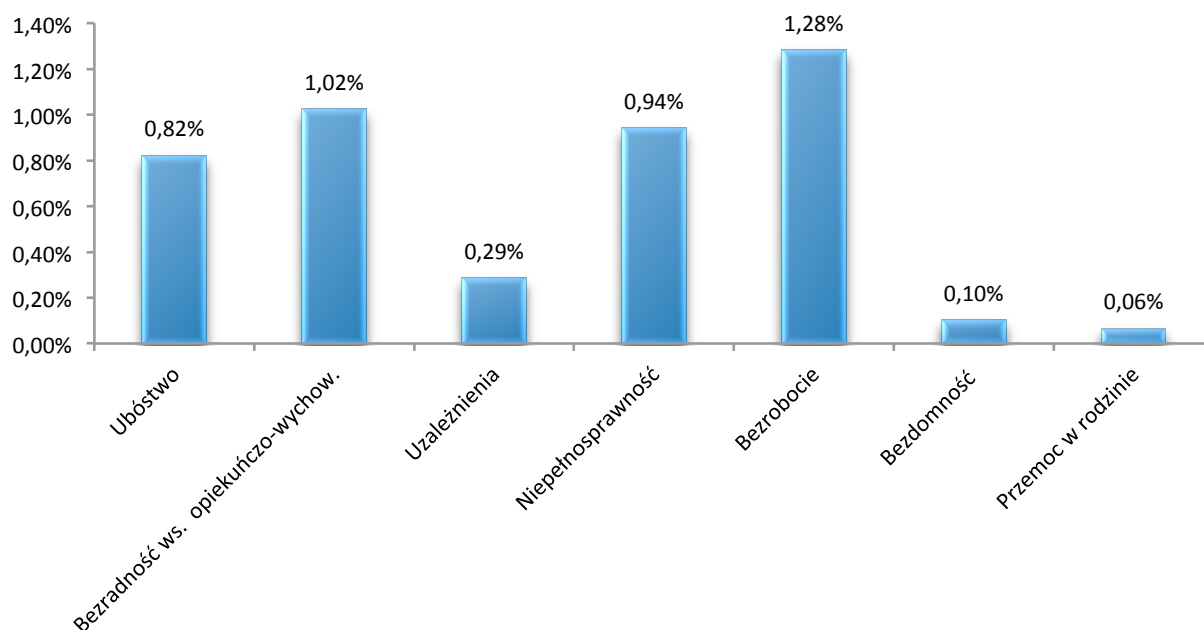
Jednocześnie 0,94% ludności jest klientami ośrodka pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność, a 0,82% - w wyniku ubóstwa.

TABELA 7. UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W PODZIALE NA PRZYCZYNY W LICZBIE LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R.

Sołectwo	Ubóstwo	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	Uzależnienia	Niepełnosprawność	Bezrobocie	Bezdomność	Przemoc w rodzinie
Brzyszków	0,69%	0,46%	0,00%	0,93%	0,93%	0,00%	0,00%
Cegielnia	0,23%	0,23%	0,46%	0,46%	0,23%	0,00%	0,00%
Jaskrów	0,63%	1,11%	0,16%	1,00%	1,58%	0,05%	0,05%
Jaźwiny	2,65%	1,99%	0,66%	1,99%	1,32%	0,00%	0,00%
Kłobukowice	1,45%	0,73%	0,00%	1,09%	1,45%	0,00%	0,00%
Kobyłczyce	0,99%	0,79%	0,20%	0,79%	0,60%	0,20%	0,40%
Krasice	0,90%	1,35%	0,45%	1,05%	1,79%	0,00%	0,00%
Kuchary	1,17%	1,17%	0,19%	0,58%	1,36%	0,00%	0,00%
Kuśmierki	1,54%	1,54%	0,77%	1,54%	1,54%	0,00%	0,77%
Latosówka	0,00%	0,00%	0,43%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Małusy Małe	0,95%	0,95%	0,32%	0,95%	0,95%	0,32%	0,00%
Małusy Wielkie	1,15%	1,15%	0,23%	1,15%	1,15%	0,00%	0,00%
Mokrzesz	1,09%	1,40%	0,62%	1,56%	1,71%	0,00%	0,00%
Mstów	1,03%	1,78%	0,40%	1,15%	2,18%	0,46%	0,06%
Siedlec	0,36%	0,53%	0,18%	0,53%	0,89%	0,00%	0,18%
Srocko	1,30%	0,65%	0,00%	0,87%	0,43%	0,00%	0,00%
Wancerzów	0,51%	0,64%	0,26%	0,77%	1,02%	0,00%	0,00%
Zawada	0,15%	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%	0,00%	0,15%
Ogółem Gmina	0,82%	1,02%	0,29%	0,94%	1,28%	0,10%	0,06%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Mstowie

RYСУNEK 11. UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LICZBIE LUDNOŚCI W PODZIALE NA PRZYCZYNY W GMINIE MSTÓW W 2016 R.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Mstowie

3.1.5. Przestępczość

W Gminie Mstów zdiagnozowano również sytuację kryzysową w zakresie przestępczości. Średni udział interwencji policyjnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł 30,53 szt. w 2016 roku – jednak w ostatnich 3 latach ulegał nieznacznym wahaniom. Interwencje dotyczyły przede wszystkim drobnych wykroczeń, rozbojów, kradzieży, jak również przemocy domowej.

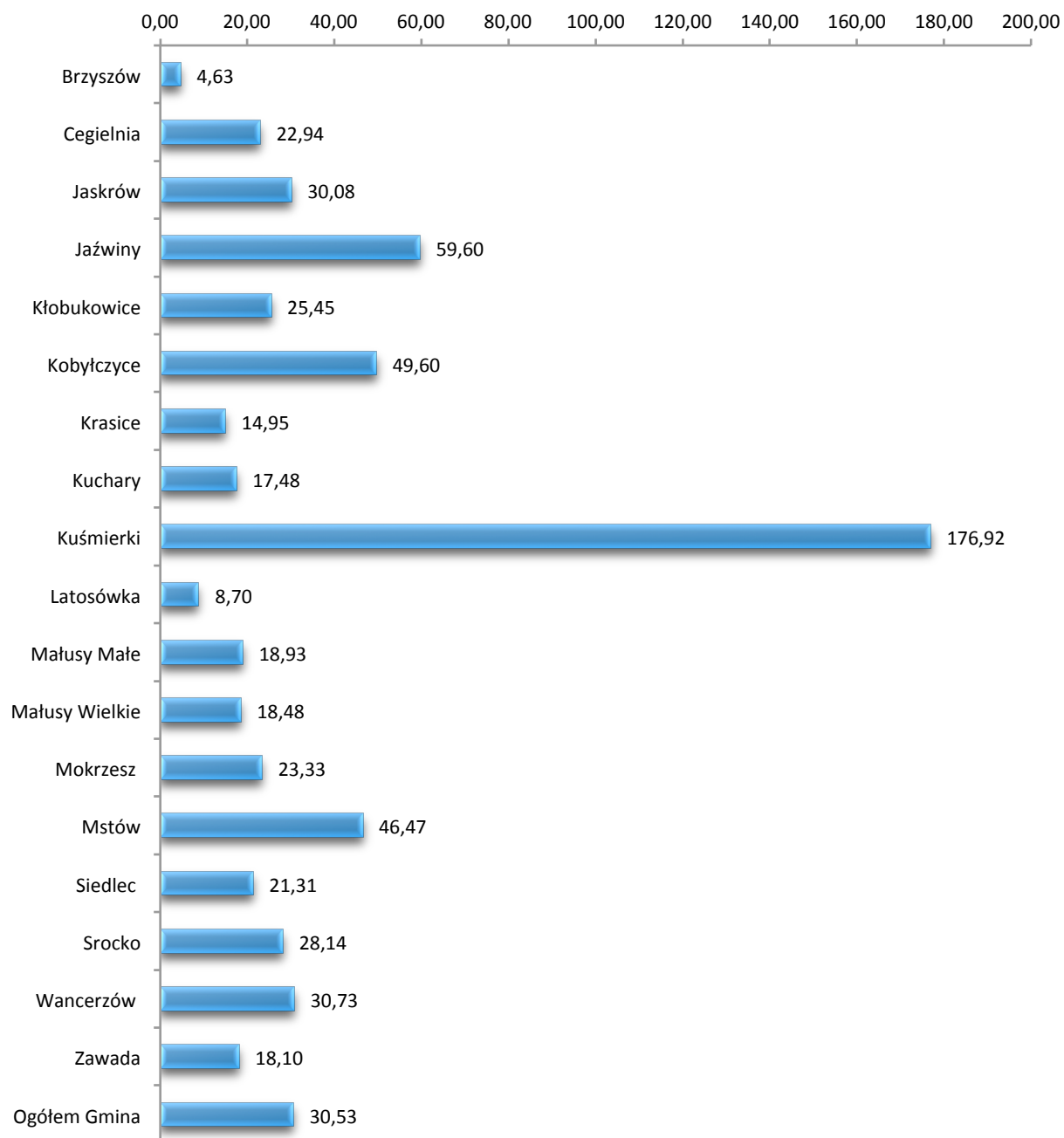
Przestępczość stanowiła przede wszystkim poważny problem w sołectwach: Kuśmierki, gdzie odnotowano 176,92 interwencji na 1000 ludności (średnia dla gminy została przekroczona ponad 5-krotnie), a następnie w Jażwinach: 59,60, Kobyłczycach: 49,60 oraz Mstowie: 46,47 interwencji.

TABELA 8. LICZBA I UDZIAŁ INTERWENCJI POLICYJNYCH W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W LATACH 2014-2016

Sołectwo	Liczba interwencji policyjnych			Liczba interwencji policyjnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Brzyszków	5	4	2	11,52	9,17	4,63
Cegielnia	4	15	10	9,26	34,56	22,94
Jaskrów	56	48	57	29,71	25,55	30,08
Jażwiny	22	18	9	143,79	119,21	59,60
Kłobukowice	12	7	7	55,56	32,56	25,45
Kobyłczyce	11	32	25	21,96	64,26	49,60
Krasice	9	13	10	13,72	19,61	14,95
Kuchary	8	20	9	15,53	38,68	17,48
Kuśmierki	31	15	23	227,94	118,11	176,92
Latosówka	4	3	2	17,47	12,99	8,70
Małusy Małe	14	10	6	43,34	31,15	18,93
Małusy Wielkie	16	10	8	34,48	22,68	18,48
Mokrzysz	17	14	15	30,85	24,91	23,33
Mstów	68	69	81	38,42	39,16	46,47
Siedlec	8	6	12	16,99	12,82	21,31
Srocko	6	13	13	13,57	28,76	28,14
Wancerzów	12	14	24	16,62	19,26	30,73
Zawada	16	32	12	23,85	47,98	18,10
Ogółem Gmina	322	348	331	29,73	32,17	30,53

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji

RYSUNEK 12. UDZIAŁ INTERWENCJI POLICYJNYCH W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W 2016 R.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji

3.1.6. Aktywność społeczna mieszkańców

Aktywność społeczną mieszkańców Gminy Mstów można zmierzyć udziałem organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców.

Według danych GUS za 2016 rok, na terenie gminy działało 26 podmiotów trzeciego sektora (w tym: stowarzyszenia, fundacje) – co oznacza, że na 1000 mieszkańców przypadło średnio 2,40 jednostki.

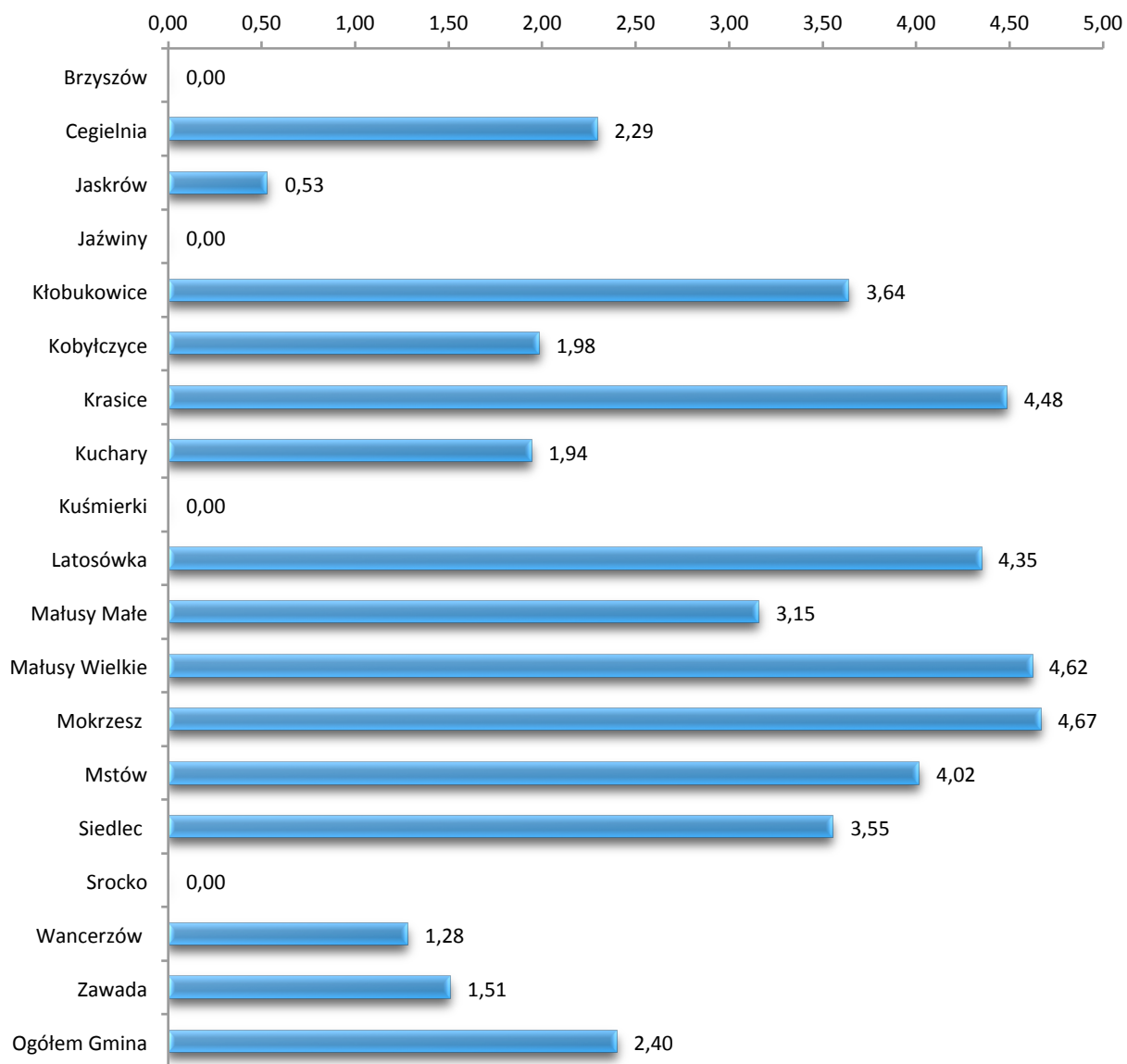
Problem dotyczący niskiego udziału organizacji pozarządowych występuje przede wszystkim w Brzyszowie, Jażwinach, Kuśmierkach i Srocku, gdzie nie funkcjonuje żaden podmiot. Natomiast niski udział (poniżej średniej dla gminy) odnotowano w Jaskrowie: 0,53, Wancerzowie: 1,28, Zawadzie: 1,51, Kucharach: 1,94, Kobyłczycach: 1,98 oraz Cegielni: 2,29 podmiotów na 1000 mieszkańców.

TABELA 9. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R.

Sołectwo	Liczba organizacji pozarządowych	Udział organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
Brzyszków	0	0,00
Cegielnia	1	2,29
Jaskrów	1	0,53
Jażwiny	0	0,00
Kłobukowice	1	3,64
Kobyłczyce	1	1,98
Krasice	3	4,48
Kuchary	1	1,94
Kuśmierki	0	0,00
Latosówka	1	4,35
Małusy Małe	1	3,15
Małusy Wielkie	2	4,62
Mokrzysz	3	4,67
Mstów	7	4,02
Siedlec	2	3,55
Srocko	0	0,00
Wancerzów	1	1,28
Zawada	1	1,51
Ogółem Gmina	26	2,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RYSUNEK 13. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁĘCTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.2. Problemy gospodarcze

W Gminie Mstów w latach 2014 – 2016 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w ciągu ostatnich 3 lat wzrosła o ponad 6% i wyniosła 782 jednostki w 2016 r. Podmioty sektora publicznego, których udział wynosi 3,2% ogółu podmiotów to przede wszystkim państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. W sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – ponad 88,4% ogółu jednostek prywatnych.

TABELA 10. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON W GMINIE MSTÓW LATACH 2014 – 2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
podmioty gospodarki narodowej ogółem	735	782	782
sektor publiczny - ogółem	25	25	25
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżet.	21	21	21
sektor prywatny - ogółem	710	756	756
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	624	670	668
sektor prywatny - spółki handlowe	17	19	24
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	3	2
sektor prywatny - spółdzielnie	1	1	1
sektor prywatny - fundacje	0	0	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	25	25	25
PODMIOTY - WSKAŹNIKI	2014	2015	2016
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	679	723	721
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	68	72	72
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	104		111
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	58	62	62
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 osób w wieku produkcyjnym	8,8		95,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując poszczególne sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej - PKD 2007, należy stwierdzić, iż największa liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie w 2016 roku była zarejestrowana w sekcjach:

G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: 192 jednostki, tj. 24,6% ogółu podmiotów;

C. Przetwórstwo przemysłowe: 157 jednostek, tj. 20,1% ogółu podmiotów;

F. Budownictwo: 116 jednostek, tj. 14,8% ogółu podmiotów.

TABELA 11. LICZBA I UDZIAŁ PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANYCH DO REJESTRU REGON WG SEKCJI PKD NA TERENIE GMINY MSTÓW W 2016 ROKU (STAN W DNIU 31.XII)

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów	Udział podmiotów
Ogółem	782	100%
Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23	2,9%
Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie	5	0,6%
Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe	157	20,1%
Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyz.	2	0,3%
Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0,3%
Sekcja F. Budownictwo	116	14,8%
Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	192	24,6%
Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa	46	5,9%
Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	16	2,0%
Sekcja J. Informacja i komunikacja	12	1,5%
Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25	3,2%
Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	13	1,7%
Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	46	5,9%
Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	14	1,8%
Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12	1,5%
Sekcja P. Edukacja	24	3,1%
Sekcja Q. Opieka zdrowotna i społeczna	24	3,1%
Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	16	2,0%
Sekcja S. Pozostała działalność usługowa i T Gosp. domowe zatrudniające pracowników, gosp. domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	37	4,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wszystkie działające podmioty należą do sektora małych i średnich przedsiębiorstw zatrudniających do 249 pracowników, jednakże ponad 95,4% z nich to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób.

Do największych zakładów pracy należą: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe DEMAR oraz Zakład Górniczy „Latosówka”. DEMAR to znany w Polsce i na świecie producent obuwia profesjonalnego, w tym: ochronnego, roboczego, myśliwskiego i wojskowego. Natomiast „Latosówka” wchodzi w skład dużego koncernu materiałów budowlanych – CEMEX-POLSKA. W ostatnich latach gmina stała się również znana z produkcji sadowniczej.

Problemy gospodarcze w poszczególnych sołectwach w Gminie Mstów – w ramach analizy ilościowej - zostały zidentyfikowane przy wykorzystaniu wskaźników aktywności gospodarczej mieszkańców, jak również zmian w analizowanym okresie czasu.

Wg danych GUS w dniu 31.12.2016 roku, średni udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym ogółem dla gminy wynosi 95,10 podmiotów gospodarczych. Najniższą aktywnością gospodarczą wykazują się mieszkańcy sołectwa Kuchary: 42,04, Krasice: 49,50 oraz Kłobukowice: 59,17.

TABELA 12. LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W 2016 ROKU (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	liczba osób prowadzących działalność gospod.	liczba osób prowadzących działalność na 1000 mieszkańców w wieku produk.
Brzyszków	29	102,84
Cegielnia	40	138,41
Jaskrów	148	118,49
Jaźwiny	9	94,74
Kłobukowice	10	59,17
Kobyłczyce	26	76,92
Krasice	20	49,50
Kuchary	14	42,04
Kuśmierki	7	87,50
Latosówka	10	71,43
Małusy Małe	12	59,11
Małusy Wielkie	17	62,04
Mokrzesz	27	61,93
Mstów	122	109,61
Siedlec	40	109,59
Srocko	33	107,84
Wancerzów	70	136,19
Zawada	34	78,34
Ogółem Gmina	668	95,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejnym czynnikiem wskazującym na występowanie sytuacji kryzysowej na danym obszarze może być liczba zlikwidowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Średni wskaźnik dla Gminy Mstów wyniósł 9,25 szt. na koniec 2016 roku. Największy problem zanotowano w sołectwie Jaźwiny: 21,05 zlikwidowanych podmiotów na 1000 mieszkańców, a następnie w Cegielni: 20,76 oraz Kłobukowicach: 17,75.

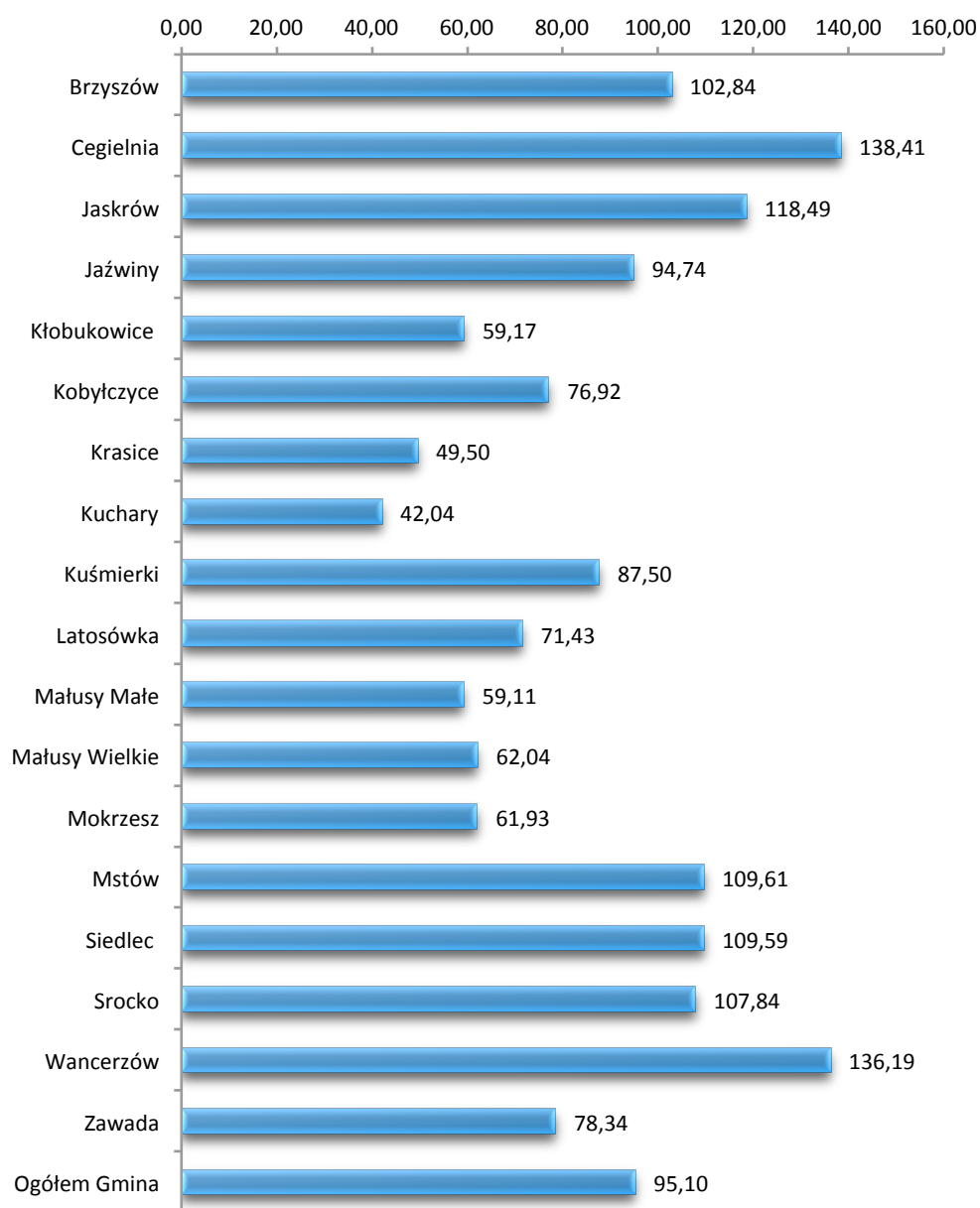
TABELA 13. LICZBA ZLIKWIDOWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W 2016 ROKU (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	liczba zlikwidowanych podmiotów gospodarczych	liczba zlikwidowanych podmiotów na 1000 osób w wieku poprodukcyjnym
Brzyszków	1	3,55
Cegielnia	6	20,76
Jaskrów	16	12,81
Jaźwiny	2	21,05
Kłobukowice	3	17,75
Kobyłczyce	2	5,92
Krasice	1	2,48
Kuchary	2	6,01
Kuśmierki	0	0,00
Latosówka	1	7,14
Małusy Małe	2	9,85
Małusy Wielkie	2	7,30
Mokrzesz	2	4,59

Sołectwo	liczba zlikwidowanych podmiotów gospodarczych	liczba zlikwidowanych podmiotów na 1000 osób w wieku poprodukcyjnym
Mstów	11	9,88
Siedlec	5	13,70
Srocko	1	3,27
Wancerzów	7	13,62
Zawada	1	2,30
Ogółem Gmina	65	9,25

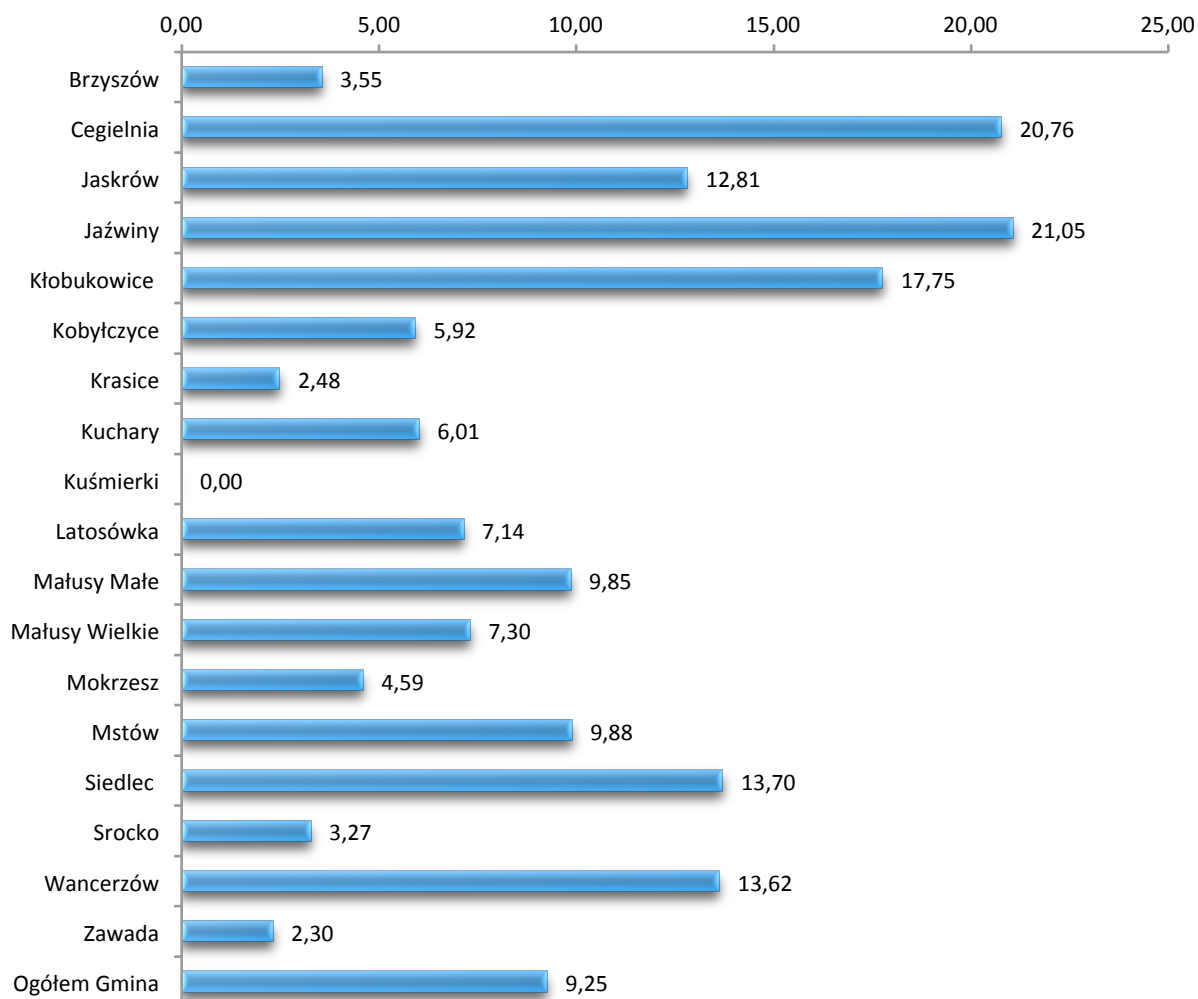
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RYSUNEK 14. LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W 2016 ROKU (STAN W DNIU 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

RYSUNEK 15. LICZBA ZLIKWIDOWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W 2016 ROKU (STAN W DNIU 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3. Problemy środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne

3.3.1. Problemy środowiskowe

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Na terenie Gminy Mstów odczuwalna jest uciążliwość emisji zanieczyszczeń, w tym CO₂ i pyłów PM₁₀ oraz PM_{2,5}. Obecny stan rzeczy spowodowany jest w głównej mierze przez wykorzystywanie na cele grzewcze węgla kamiennego. Dodatkowo problem niskiej emisji potęgowany jest wysokim zapotrzebowaniem budynków na ciepło, ze względu na niedostateczną termoizolację budynków, zły stan instalacji centralnego ogrzewania i źródeł ciepła.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na złą jakość powietrza atmosferycznego jest niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Do źródeł zanieczyszczeń należą: drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. ulic, placów oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas

powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru. Przebieg drogi wojewódzkiej DW786 przez sołectwa Mstów, Wancerzów jak również Jaskrów i Mokrzesz, powodują znaczne natężenie ruchu pojazdów, a wraz z nim zwiększenie emisji zanieczyszczeń pyłowo – gazowych.

Zgodnie z Programem ochrony powietrza dla terenu Województwa Śląskiego mającym na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014 r. poz. 6275) Gmina Mstów znajduje się w strefie śląskiej (PL 2405) obejmującej wszystkie gminy województwa, za wyjątkiem dużych miast tworzących aglomeracje.

Dla strefy śląskiej program ochrony powietrza opracowano ze względu na przekroczenia: dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego oraz liczby przekroczeń dopuszczalnej wartości stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM10, dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM2,5, docelowej wartości stężenia średniorocznego benzo(α)pirenu, dopuszczalnej częstości poziomu przekraczania poziomu stężenia 24-godzinnego dwutlenku siarki, poziomu docelowego oraz poziomu długoterminowego ozonu oraz dopuszczalnej częstości przekroczenia poziomu docelowego 8-godzinnego ozonu.

Do obszarów, które dotknięte są problemem zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego zalicza się przede wszystkim sołectwa: Mstów, Wancerzów, Jaskrów i Mokrzesz.

Zanieczyszczenie wód

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska i prezentuje poprzez ocenę stanu ekologicznego (w przypadku wód, które powstały w wyniku działalności człowieka lub których charakter został w znacznym stopniu zmieniony w następstwie fizycznych przeobrażeń, będących wynikiem działalności człowieka, tzn. wód sztucznych lub wód silnie zmienionych – poprzez ocenę potencjału ekologicznego), ocenę stanu chemicznego i ocenę stanu.

Przez Gminę Mstów przepływa rzeka Warta, zanieczyszczenie wód ściekami komunalnymi nieoczyszczonymi lub niedostatecznie oczyszczonymi, które największe zagrożenie stwarzają w miejscowościach posiadających wodociąg, a nie posiadających kanalizacji, spowodowane zwłaszcza przez nieszczelne zbiorniki bezodpływowe lub bezpośrednie odprowadzanie ścieków do gleby (m.in. przydrożnych rowów).

W największym stopniu w gminie Mstów wpływ na stan wód gruntowych mają zanieczyszczenia obszarowe, spłukiwane z terenów rolniczych i leśnych. Należą do nich nawozy i pestycydy, środki ochrony roślin, które są niezwykle groźne z uwagi na wysokie stężenie substancji chemicznych i brak mechanizmów kontroli. Wynika to z charakterystyki gminy, gdzie 78,08% jej powierzchni to użytki rolne.

Do obszarów problemowych zagrożonych zanieczyszczeniem wód należą sołectwa, które nie są wyposażone w system kanalizacji sanitarnej, a na których zlokalizowane są cieki i zbiorniki wodne.

Największy problem pojawia się na obszarach w sąsiedztwie rzeki Warta, a mianowicie w sołectwach: Jaskrów, Kłobukowice, Mstów, Siedlec, Wancerzów i Zawada.

Hałas

Na obszarze gminy hałas spowodowany jest przede wszystkim dużym natężeniem ruchu wśród głównych dróg oraz brakiem izolacji dźwiękowej zwłaszcza w obrębie drogi wojewódzkiej DW786, przy której zlokalizowane są następujące miejscowości: Jaskrów, Jażwiny, Mokrzesz, Mstów, Wancerzów i Zawada.

3.3.2. Problemy przestrzenno-funkcjonalne

Brak lub niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Jednym z poważnych problemów przestrzenno – funkcjonalnych jest niedostateczne wyposażenie Gminy Mstów w infrastrukturę techniczną. Zgodnie z danymi GUS za 2015r. udział ludności posiadającej dostęp do sieci wodociągowej wyniósł 99,9% ogółu mieszkańców, natomiast z sieci kanalizacyjnej: 34,9%. Mimo, iż w ciągu ostatnich lat można zaobserwować wzrost długości systemu kanalizacji sanitarnej to nadal dużym problemem jest niedostateczny udział ludności korzystającej z urządzeń infrastruktury technicznej.

Jednocześnie obszar gminy jest jedynie wok. 25% zgazyfikowany.

Do sołectw o kumulacji problemów w zakresie braku lub niedostatecznego wyposażenia w infrastrukturę techniczną zaliczyć można przede wszystkim: Brzyszków, Jaźwiny, Kobyłczyce, Krasice, Kuśmierki, Latosówka, Małusy Małe, Małusy Wielkie, Mokrzysz, Siedlec, Srocko i Zawada.

TABELA 14. URZĄDZENIA SIECIOWE NA TERENIE GMINY MSTÓW W LATACH 2014-2016

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2014	2015	2016
Wodociągi				
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	123,9	124,0	125,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3479	3493	3577
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	324,6	323,0	340,2
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	30,2	30,2	31,5
Kanalizacja				
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	50,9	51,1	51,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1175	1233	1271
ścieki odprowadzone	dam3	125,0	139,0	bd
Sieć gazowa				
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	2791	2845	bd
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności				
wodociąg	%	99,9	99,9	bd
kanalizacja	%	33,7	34,9	bd
gaz	%	26,0	26,4	bd

Źródło: GUS

Deficyt w mieszkalnictwie komunalnym i socjalnym

Zgodnie z danymi GUS za 2016 rok, na obszarze Gminy Mstów oddano do użytku 51 mieszkań, czyli 4,73 lokali na 1000 mieszkańców. Wszystkie nowe obiekty to budynki mieszkalne jednorodzinne – w ramach budownictwa indywidualnego przeznaczone na użytek własny.

Niekorzystna z punktu widzenia dostępności mieszkań jest struktura nowego budownictwa mieszkaniowego, gdyż 100% nowego zasobu nie poprawiło dostępności zasobów mieszkaniowych dla osób o przeciętnych i niskich dochodach. Dominuje tu budownictwo indywidualne, które polega na budowie domów jednorodzinnych systemem gospodarczym.

Do zasobów mieszkaniowych na terenie gminy (zgodnie z danymi za 2015 rok) zalicza się: 3.217 mieszkań w 3.217 budynkach, w tym: 14.162 izby, o łącznej powierzchni użytkowej 319.912 m². W latach 2012 - 2015

liczba mieszkań wzrosła ok. 2%. Większość mieszkań ok. 93,9% ogółu wyposażonych jest w wodociąg, 80,1% - łazienkę, a 74,4% - centralne ogrzewanie.

W związku z tym, iż zasób mieszkaniowy stanowi przede wszystkim budownictwo jednorodzinne, przeciętna powierzchnia 1 mieszkania wynosi 97,3 m², na 1 mieszkańca 29,5 m², natomiast wskaźnik: liczba mieszkań na 1000 mieszkańców: 304,7 – wg danych na koniec 2015 roku. W analizowanym okresie czasu wskaźniki te ulegały poprawie.

TABELA 15. ZASOBY MIESZKANIOWE W GMINIE MSTÓW W LATACH 2013-2015

Wyszczególnienie	2013	2014	2015
Zasoby mieszkaniowe ogółem			
mieszkania	3247	3268	3289
izby	13928	14045	14162
powierzchnia użytkowa mieszkań	313927	316766	319912
Budynki mieszkalne w gminie			
ogółem	3181	3200	3217
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań			
wodociąg	93,8	93,8	93,9
łazienka	79,9	80	80,1
centralne ogrzewanie	74,0	74,2	74,4
Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki			
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	96,7	96,9	97,3
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	28,9	29,3	29,5
mieszkania na 1000 mieszkańców	301,7	302,8	304,7

Źródło: GUS

Jednocześnie należy podkreślić, iż w gminie panuje deficyt w dostępie do mieszkań komunalnych, socjalnych, czy chronionych – dostępnych dla osób o niskich dochodach.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Mstów z problemem boryka się zwłaszcza miejscowość Mstów, ponieważ w 2016 roku, 2 rodziny z jej obszaru zgłosiły zapotrzebowanie na mieszkania będące w zasobie komunalnym.

3.3.3. Problemy techniczne

Degradacja i zły stan techniczny obiektów i przestrzeni publicznych

Na terenie Gminy Mstów przeprowadzono weryfikację stanu technicznego obiektów budowlanych i układów przestrzennych. W konsekwencji przeprowadzonej wizji lokalnej, stwierdzono, że niektóre z budynków straciły na swojej funkcjonalności, nie spełniają warunków technicznych oraz nie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto konieczna jest realizacja wielu robót budowlanych (adaptacje, przebudowy, termomodernizacje).

TABELA 16. ZDEGRADOWANE OBIEKTY I TERENY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW

Opis	Dokumentacja fotograficzna
Zespół starych stodół w Mstowie	
Budynek OSP w Mstowie	
Budynek ośrodka zdrowia w Mstowie	
Budynek kordegardy w Wancerzowie	

W związku z przeprowadzoną weryfikacją stanu obiektów, stwierdza się, że część budynków użyteczności publicznej nie spełnia wymogów aktualnych warunków technicznych, m.in. w zakresie ciągów komunikacyjnych, parametrów poszczególnych pomieszczeń (zwłaszcza higieniczno-sanitarnych) oraz izolacyjności cieplnej, czy bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Niedostateczny stan izolacji cieplnych powoduje nadmierne straty ciepła - co przekłada się na zwiększenie zapotrzebowania na energię budynków, znacznych kosztów ich utrzymania, nadmiernej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

Instalacje wodno – kanalizacyjne, elektryczne, ogrzewania w większości obiektów są w złym stanie technicznym.

Znaczna część obiektów (nawet na najniższych kondygnacjach) nie jest dostosowana do użytku przez osoby niepełnosprawne, ze względu na liczbę barier architektonicznych i brak udogodnień, dla osób z różnym rodzajem niepełnosprawności.

Stan techniczny większości obiektów nie pozwala na ich dalszą eksploatację, m.in. ze względu na niespełnianie warunków technicznych, p. poz., czy wysoki stopień dewastacji.

Jednocześnie zespół starych stodół wymaga również odbudowy ze względu na stan wysokiego stopnia degradacji (obiekty w kompletnej ruinie).

Dodatkowo znaczna część budynków zlokalizowanych na terenie gminy pokryta jest wyrobami zawierającymi azbest.

Na szczególną uwagę w zakresie przeprowadzenia niezbędnych prac budowlanych zasługują: zdegradowany teren kompleksu stodół w Mstowie, budynek ośrodka zdrowia i szkoły w Mstowie, kordegarda w Wancerzowie, jak również budynek OSP w Mstowie. To miejsca, które co do zasady przyciągają licznych mieszkańców oraz stanowią potencjał do aktywizacji i integracji społecznej. Wykorzystanie tego potencjału stanowi istotną szansę rozwojową gminy.

3.4. Podsumowanie diagnozy ilościowej

W ramach podsumowania w poniższej tabeli zebrano i usystematyzowano wskaźniki świadczące o występowaniu zdegradowanych obszarów na terenie Gminy Mstów. Na podstawie analizy danych dokonano oceny problemów społecznych, jak również gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych w poszczególnych miejscowościach.

Jeżeli wartość wskaźnika dla danej miejscowości jest równa bądź gorsza niż średnia dla całej gminy uznano, iż problem występuje na danym obszarze.

W procesie delimitacji przyjęto, że miejscowość, w której występuje minimum 50% problemów społecznych, czyli co najmniej 4 (z 7 możliwych) i minimum 50% łącznie w pozostałych kategoriach problemów, tj. 4 (z 8 możliwych) można uznać za obszar zdegradowany.

Co oznacza, że w 4 miejscowościach Gminy Mstów występują ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk w badanych kategoriach, tj. Jaźwiny, Kuśmierki, Mstów i Wancerzów.

TABELA 17. PROBLEMY SPOŁECZNE

Sołectwo	depopulacja	udział osób w wieku poprodukcyjnym	bezrobocie	długotrwałe bezrobocie	znaczny udział osób korzystających z pomocy społecznej	przestępczość (liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców)	niska aktywność społeczna mieszkańców (udział organizacji pozarządowych w liczbie ludności)	OGÓŁEM LICZBA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (max 7)	Udział społecznych problemów w %
Brzyszków	-0,46%	13,66%	2,84%	1,42%	3,24%	4,63	0,00	2	28,57%
Cegielnia	0,93%	12,84%	2,08%	1,04%	1,61%	22,94	2,29	1	14,29%
Jaskrów	0,53%	15,36%	3,76%	1,60%	3,27%	30,08	0,53	2	28,57%
Jaźwiny	-1,31%	13,25%	1,05%	0,00%	5,30%	59,60	0,00	4	57,14%
Kłobukowice	0,73%	16,00%	1,18%	0,59%	4,73%	25,45	3,64	1	14,29%
Kobyłczyce	0,60%	15,67%	2,66%	1,78%	3,17%	49,60	1,98	2	28,57%
Krasice	1,98%	19,58%	5,45%	2,72%	4,04%	14,95	4,48	4	57,14%
Kuchary	0,00%	17,48%	4,20%	1,80%	4,85%	17,48	1,94	4	57,14%
Kuśmierki	-4,41%	21,54%	8,75%	6,25%	7,69%	176,92	0,00	7	100,00%
Latosówka	0,44%	19,13%	5,00%	2,86%	2,17%	8,70	4,35	3	42,86%
Małusy Małe	-1,86%	14,83%	4,93%	1,48%	3,79%	18,93	3,15	3	42,86%
Małusy Wielkie	-6,68%	22,40%	3,28%	1,82%	3,93%	18,48	4,62	2	28,57%
Mokrzysz	2,23%	14,31%	3,67%	1,15%	3,58%	23,33	4,67	0	0,00%
Mstów	-1,53%	20,08%	4,94%	2,52%	4,99%	46,47	4,02	6	85,71%
Siedlec	1,44%	16,34%	3,84%	1,92%	2,84%	21,31	3,55	2	28,57%
Srocko	4,52%	14,94%	3,92%	1,31%	3,68%	28,14	0,00	3	42,86%
Wancerzów	2,23%	14,60%	4,28%	1,95%	3,07%	30,73	1,28	4	57,14%
Zawada	-1,19%	16,89%	3,23%	1,61%	1,81%	18,10	1,51	3	42,86%
Ogółem Gmina	0,09%	16,74%	3,92%	1,84%	3,64%	30,53	2,40		

TABELA 18. POZOSTAŁE PROBLEMY

Sołectwo	PROBLEMY GOSPODARCZE		PROBLEMY ŚRODOWISKOWE			PROBLEMY PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNE		PROBLEMY TECHNICZNE
	liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospod. na 1000 mieszkańców	liczba zlikwidowanych podmiotów gospod. na 1000 mieszkańców	zanieczyszczenie powietrza	zanieczyszczenie wód (zwłaszcza rzeki Warta)	hałas	brak lub niedostateczne wyposażenie w infrastrukturę techniczną	deficyt mieszkań komunalnych / socjalnych	występowanie zdegradowanych obiektów i terenów
Brzyszków	102,84	3,55						
Cegielnia	138,41	20,76						
Jaskrów	118,49	12,81						
Jaźwiny	94,74	21,05						
Kłobukowice	59,17	17,75						
Kobyłczyce	76,92	5,92						
Krasice	49,50	2,48						
Kuchary	42,04	6,01						
Kuśmierki	87,50	0,00						
Latosówka	71,43	7,14						
Małusy Małe	59,11	9,85						
Małusy Wielkie	62,04	7,30						
Mokrzesz	61,93	4,59						
Mstów	109,61	9,88						
Siedlec	109,59	13,70						
Srocko	107,84	3,27						
Wancerzów	136,19	13,62						
Zawada	78,34	2,30						
Ogółem Gmina	95,10	9,25						

TABELA 19. PODSUMOWANIE DELIMINACJI

Sołectwo	PROBLEMY SPOŁECZNE (max 7)	PROBLEMY SPOŁECZNE udział w %	POZOSTAŁE PROBLEMY (max 8)	PROBLEMY POZOSTAŁE udział w %	PROBLEMY OGÓŁEM (max 15)	PROBLEMY OGÓŁEM udział w %
Brzyszków	2	28,57%	1	12,50%	3	20,00%
Cegielnia	1	14,29%	1	12,50%	2	13,33%
Jaskrów	2	28,57%	4	50,00%	6	40,00%
Jaźwiny	4	57,14%	4	50,00%	8	53,33%
Kłobukowice	1	14,29%	3	37,50%	4	26,67%
Kobyłczyce	2	28,57%	2	25,00%	4	26,67%
Krasice	4	57,14%	2	25,00%	6	40,00%
Kuchary	4	57,14%	1	12,50%	5	33,33%
Kuśmierki	7	100,00%	2	25,00%	9	60,00%
Latosówka	3	42,86%	2	25,00%	5	33,33%
Małusy Małe	3	42,86%	3	37,50%	6	40,00%
Małusy Wielkie	2	28,57%	2	25,00%	4	26,67%
Mokrzysz	0	0,00%	4	50,00%	4	26,67%
Mstów	6	85,71%	6	75,00%	12	80,00%
Siedlec	2	28,57%	3	37,50%	5	33,33%
Srocko	3	42,86%	1	12,50%	4	26,67%
Wancerzów	4	57,14%	5	62,50%	9	60,00%
Zawada	3	42,86%	4	50,00%	7	46,67%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, inwentaryzacji zasobów

Legenda:

Występowanie problemu na danym obszarze - wartość wskaźnika równa bądź gorsza w porównaniu do średniej dla całej gminy

Obszary o największej koncentracji problemów (powyżej 50% w danej dziedzinie).

3.5. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w powyższym rozdziale wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się miejscowości: Jaźwiny, Kuśmierki, Mstów i Wancerzów.

Pogłębiona diagnoza obszarów zdegradowanych, które będą stanowiły jednocześnie obszar rewitalizacji została przeprowadzona na podstawie wyników konsultacji społecznych przeprowadzonych w formie ankietyzacji oraz warsztatów. Dokonano również wizji lokalnej, jak również wywiadów m.in. z pracownikami instytucji samorządowych, m.in. Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Badania ankietowe były prowadzone na różne sposoby, w tym np. poprzez przyjęcie uzasadnionego prognozy uznania zjawiska za uciążliwe lub szkodliwe, a następnie empiryczne potwierdzenie jego wystąpienia. Zastosowano również metody jakościowe oparte o subiektywne opinie mieszkańców danego obszaru. Dodatkowo pogłębioną diagnozę sporządzono w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne, w tym Strategię Rozwoju Gminy i dane statystyczne generowane na poziomie lokalnym.

Na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców w ramach konsultacji społecznych w miesiącach: lipiec - sierpień 2017 roku, oceniono poszczególne dziedziny życia, w tym wskazano największe problemy i zagrożenia na obszarze rewitalizacji.

Ankietyzowane osoby wskazały, że do obszarów, na których występuje największa kumulacja problemów zaliczyć można: Mstów: 39,4% ogółu respondentów, Wancerzów: 24,2%, Kuśmierki: 21,2% oraz Jaźwiny: 18,2%.

Do głównych problemów na obszarze rewitalizacji, w tym podobszarach, można zaliczyć:

PROBLEMY SPOŁECZNE

Depopulacja	Z problemem depopulacji borykają się: Jaźwiny, Kuśmierki oraz Mstów. Liczba mieszkańców w ostatnich 3 latach zmalała w największym stopniu w Kuśmierkach o 4,41%. Problem depopulacji spowodowany jest przede wszystkim brakiem perspektyw dla młodzieży, jak również ujemnym przyrostem naturalnym.
Znaczny udział osób w wieku poprodukcyjnym	Znaczny udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności odnotowano przede wszystkim w Kuśmierkach: 21,54% oraz Mstowie: 20,08%. Jednocześnie tendencje i prognozy demograficzne wskazują na niezbyt korzystną sytuację w tym zakresie i wymuszają konieczność zapewnienia usług społecznych dostosowanych w większym stopniu do potrzeb osób starszych, m.in. usług opiekuńczych, zdrowotnych i rehabilitacyjnych, oferty kulturalnej i aktywnego spędzania czasu wolnego. W ramach przeprowadzonej ankietyzacji respondenci ocenili jakość infrastruktury i usług dla osób starszych jako złą. Ponad 24% ogółu osób badanych wskazało poprawę dostępu do usług dla osób starszych – jako jeden z 5 głównych efektów rewitalizacji, natomiast co trzeci respondent wskazał na poprawę oferty spędzania wolnego czasu.
Bezrobocie	Bezrobocie to jeden z głównych problemów zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji, zwłaszcza w sołectwie Kuśmierki, gdzie liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie na koniec 2016 r. wynosiła 8,75% ogółu osób w wieku produkcyjnym i była dwukrotnie większa niż w pozostałych miejscowościach wchodzących w skład obszaru rewitalizacji. Jednocześnie sytuacja kryzysowa miała również miejsce w Mstowie: 4,94% oraz Wancerzowie: 4,28% ogółu mieszkańców w wieku produkcyjnym było zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. Jednym z poważnych problemów jest również długotrwałe bezrobocie, zwłaszcza

w Kuśmierkach, w których wskaźnik wyniósł: 6,25% ogółu mieszkańców sołectwa będących w wieku produkcyjnym.

Problem bezrobocia dotyka przede wszystkim osoby z niskim wykształceniem i kwalifikacjami, w związku z tym szczególnie nacisk należy położyć na doksztalcenie lub reorientację zawodową. Bezrobocie prowadzi może do powstawania kolejnych problemów, tj. dysfunkcji i ograniczenia udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju, spadku poczucia własnej wartości. Dalszy wzrost bezrobocia może prowadzić do ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Prawie 70% ankietowanych wskazało wysokie bezrobocie jako jeden z największych problemów na obszarze zdegradowanym. Jednocześnie 42,4% osób wskazała na konieczność utworzenia nowych miejsc pracy jako jedno z 5 najważniejszych efektów rewitalizacji.

Znaczny udział osób korzystających z pomocy społecznej

Zgodnie z danymi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie za 2016 rok, największy problem w tym zakresie zdiagnozowano w sołectwie Kuśmierki: 7,69% ogółu mieszkańców korzystało z pomocy społecznej (przy średniej dla gminy: 6,25%), jak również w Mstowie i Wancerzowie.

Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy GOPS jest przede wszystkim z problem **bezrobocia** oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ponieważ odpowiednio: 1,28% i 1,02% ogółu mieszkańców gminy objętych jest wsparciem ośrodka w tym zakresie (wg danych za 2016 rok).

Jednocześnie 0,94% ludności jest klientami ośrodka pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność, a 0,82% - ze względu na **ubóstwo**.

Największą liczbę mieszkańców korzystających ze wsparcia GOPS stanowią rodziny ubogie, często zmagające się z bezrobociem. Zjawisko ubóstwa może prowadzić do wykluczenia społecznego oraz patologii społecznych.

Jednym ze zjawisk kryzysowych jest również **bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego**. Do negatywnych zjawisk patologicznych zaliczyć można m.in.: zaniedbania przez dom, stosowanie agresji i przemocy, przestępstwa młodocianych i zachowania powodujące konieczność objęcia nadzorem kuratora.

Natężenie zidentyfikowanego zjawiska związanego z **uzależnieniami** (zwłaszcza od alkoholu) może przyczynić się do patologii społecznych, w tym wzrostu przestępczości oraz marginalizacji i wykluczenia społecznego. Jednocześnie przekłada się na pozostałe problemy, m.in. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, czy ubóstwo. Zjawisko powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Poważnym problemem jest również niepełnosprawność. Zjawisko to prowadzi może do dalszej dyskryminacji i wykluczenia społecznego. Do potrzeb osób niepełnosprawnych zamieszkujących obszar rewitalizacji zaliczyć można przede wszystkim: poprawę dostępu do budynków użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych, ułatwienie dostępu do usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych i specjalistycznej opieki zdrowotnej, wspieranie zatrudnienia oraz aktywizację zawodową, stworzenie miejsca spotkań, realizacja działań integrujących ze społecznością lokalną, czy pomoc wolontariuszy.

Podczas ankietyzacji, respondenci wskazali na największe problemy, które są przyczyną korzystania z pomocy społecznej, tj.:

- ubóstwo: 87,9%,
- uzależnienia: 75,8%,
- bezrobocie: 69,7%,
- niepełnosprawność: 18,2%.

Jednocześnie w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych,

do 5 kluczowych efektów rewitalizacji: 36,4% ankietowych zaliczyło eliminację patologii społecznych oraz włączenie społeczne, natomiast 12,1% - poprawę dostępu do świadczeń w zakresie pomocy społecznej.

<p>Przestępczość</p>	<p>Cały obszar zdegradowany boryka się z problemem związanym z wysokim poziomem przestępczości (przede wszystkim w zakresie kradzieży, rozbojów, przemocy domowej). W 2016 roku liczba interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców w Kuśmierkach była ponad pięciokrotnie wyższa niż średnia dla gminy (30,53 szt.) i wyniosła: 176,92 szt.</p> <p>Ponad połowa ankietowanych zaliczyła przestępczość do największych negatywnych zjawisk na obszarze zdegradowanym. Jednocześnie co czwarty z respondentów uważa, że poprawa bezpieczeństwa stanowi 1 spośród 5 najważniejszych efektów, które powinny być osiągnięte w procesie rewitalizacji.</p> <p>Wśród badanych mieszkańców panuje niedostateczne poczucie bezpieczeństwa. Największa liczba obaw dotyczy włamań i drobnych kradzieży oraz dewastacji mienia. Jednym z problemów jest również nasilająca się przestępczość, zwłaszcza wśród nieletnich. Dodatkowo obserwuje się zakłócenia ładu społecznego i zachowania patologiczne również negatywnie wpływające na poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców, tj. dewastacja obiektów, zaśmiecanie oraz spożywanie alkoholu w miejscach publicznych.</p>
<p>Niedostateczna aktywność i integracja społeczna mieszkańców</p>	<p>Niski poziom aktywności społecznej mieszkańców obszaru zdegradowanego został zidentyfikowany w oparciu o liczbę organizacji pozarządowych przypadających na 1000 mieszkańców, dla której średnia dla gminy wyniosła: 2,4 podmioty.</p> <p>Największy problem w tym zakresie zidentyfikowano w szczególności w sołectwach: Jażwiny i Kuśmierki, w których w 2016 r. (zgodnie z danymi GUS) nie była zarejestrowana żadna organizacja pozarządowa.</p> <p>Podczas badań ankietowych mieszkańcy ocenili aktywność i integrację środowisk lokalnych na przeciętnym poziomie.</p>
<p>Niedostateczna dostępność usług społecznych</p>	<p>Pogłębiona analiza przeprowadzona w formie wywiadów i ankietyzacji wskazała również na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niedostateczną ofertę spędzania wolnego czasu (kulturalną, rekreacyjną, sportową). Istnieje potrzeba organizacji wydarzeń kulturalnych, jak również sportowych, które miałyby wpływ m.in. na integrację i aktywizację społeczną mieszkańców. Na problem związany ze słabą dostępnością oferty kulturalnej i rekreacyjnej wskazało 81,8% respondentów; • ograniczony dostęp do usług i infrastruktury, zwłaszcza dla osób starszych oraz dla dzieci i młodzieży, np. brak klubów seniora, czy świetlic środowiskowych.

PROBLEMY GOSPODARCZE

<p>Niska aktywność gospodarcza mieszkańców</p>	<p>Na zdegradowanym obszarze zidentyfikowano problem związany z niską aktywnością gospodarczą - liczoną udziałem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców. Średnia wartość dla gminy w 2016 roku wyniosła: 95,10 podmiotów. Wskaźnik ten był najniższy w sołectwach: Jażwiny i Kuśmierki.</p> <p>Kolejnym czynnikiem świadczącym o sytuacji kryzysowej jest liczba zlikwidowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców, zwłaszcza w miejscowościach Jażwiny, Mstów i Wancerzów.</p> <p>Dodatkowo na całym obszarze rewitalizacji do negatywnych zjawisk można zaliczyć niekorzystną strukturę przedsiębiorstw. Dominują tutaj przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa (osoby prowadzące działalność gospodarczą) w branży usług i handlu oraz drobnej wytwórczości, które nie mają potencjału do tworzenia nowych miejsc pracy – co przekłada się na poziom bezrobocia wśród mieszkańców.</p> <p>Brakuje tutaj średnich i dużych firm w branży nowoczesnych technologii, zapewniających zatrudnienie w sektorach rozwijających się, czy kreatywnych. Sytuacja kryzysowa przekłada się na dalszą stagnację oraz niedostateczny rozwój</p>
---	--

gospodarczy.

Na obszarze zdegradowanym nie jest zlokalizowana żadna jednostka badawczo – naukowa oraz instytucja otoczenia biznesu.

Na problem związany z niskim rozwojem przedsiębiorczości wskazało 84,8% ankietowanych, natomiast na słaby rozwój usług i handlu: 54,5% respondentów.

Stworzenie udogodnień dla przedsiębiorców (w tym programy aktywizacji) to jeden z pięciu najważniejszych efektów rewitalizacji wskazywanych przez 21,4% osób biorących udział w ankietyzacji.

PROBLEMY ŚRODOWISKOWE, PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNE I TECHNICZNE

Problemy środowiskowe

Do zidentyfikowanych problemów środowiskowych na obszarze rewitalizacji wpływających na jakość życia mieszkańców należą:

- **zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, przede wszystkim na obszarach: Mstowa i Wancerzowa.**

Głównym składnikiem emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń gazowych. Problem nadmiernej emisji zanieczyszczeń nasila się w sezonie zimowym, podczas spalania paliw (w tym: węgla kamiennego i jego produktów ubocznych) dla celów ogrzania obiektów.

Jednocześnie na niniejszym terenie zlokalizowane są budynki użyteczności publicznej oraz mieszkalne, które nie spełniają warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki. Obiekty charakteryzują się zbyt wysokimi współczynnikami przenikania ciepła przez przegrody, a co jest z tym związane wymagają wysokiego zapotrzebowania na energię końcową i pierwotną, a w konsekwencji przyczyniają się do nadmiernej emisji zanieczyszczeń do środowiska, w tym CO₂ oraz pyłów.

Do emitorów powierzchniowych można zaliczyć również obszary ulic i dróg o dużym natężeniu ruchu, których emisja wpływa w sposób istotny na wielkość występujących stężeń zanieczyszczeń. Źródłem emisji zanieczyszczeń tego typu jest spalanie paliw płynnych w silnikach spalinowych pojazdów, zwłaszcza wzdłuż drogi wojewódzkiej.

- **niedostateczna jakość wód powierzchniowych i podziemnych na skutek niedoborów w infrastrukturze technicznej.** Brak wyposażenia w sieć kanalizacji sanitarnej powoduje zanieczyszczenia wód, a zwłaszcza rzeki Warty. Ścieki odprowadzane są często do nieszczelnych osadników przydomowych, bądź też bezpośrednio do przydrożnych rowów melioracyjnych lub cieków wodnych.

- **nadmierny hałas - spowodowany natężeniem ruchu wśród głównych ulic zwłaszcza w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej DW786.**

- **pokrycie znacznej części budynków wyrobami zawierającymi azbest.**

W ramach ankietyzacji: 36,4% respondentów zaliczyło do głównych problemów na obszarze rewitalizacji: zanieczyszczenie środowiska naturalnego, natomiast 24,2% ankietowanych wskazało, że wśród największych efektów rewitalizacji powinien znaleźć się wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Problemy przestrzenno – funkcjonalne

Do głównych problemów przestrzenno – funkcjonalnych na obszarze rewitalizacji zaliczyć można:

- **niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, zwłaszcza ze względu na brak sieci kanalizacji sanitarnej, zwłaszcza a obszarze Jażwin i Kuśmierek,**

- **deficyt zasobów komunalnych, w tym mieszkań niskoczynszowych (zwłaszcza w Mstowie)**

Niekorzystna z punktu widzenia dostępności mieszkań jest struktura nowego budownictwa mieszkaniowego, gdyż 100% nowego zasobu nie poprawiło dostępności zasobów mieszkaniowych dla osób o przeciętnych i niskich dochodach. Dominuje tu budownictwo indywidualne, które polega na budowie domów jednorodzinnych systemem gospodarczym. Jednocześnie należy podkreślić, iż gmina

nie dysponuje żadnymi mieszkaniami komunalnymi, socjalnymi, czy chronionymi – dostępnymi dla osób o niskich dochodach pomimo, iż w każdym roku co najmniej kilka rodzin zgłasza zapotrzebowanie na tego typu mieszkania.

Badanie ankietowe potwierdziło, iż w strefie przestrzenno – funkcjonalnej do największych problemów można zaliczyć:

- niedostateczny rozwój infrastruktury technicznej, w tym: kanalizacyjnej: 60,6% odpowiedzi respondentów,
- małe zasoby mieszkaniowe, w tym socjalne i komunalne: 45,5%,
- niską dostępność transportową: 45,5%.

Problemy techniczne

Największe problemy w sferze technicznej na obszarze rewitalizacji to przede wszystkim **degradacja i zły stan techniczny obiektów i przestrzeni publicznych oraz pustostany.**

Znacznym stopniem degradacji wykazują się przede wszystkim następujące obiekty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji: kompleks stodół w Mstowie, budynek ośrodka zdrowia w Mstowie, kordegarda w Wancerzowie, jak również budynek OSP w Mstowie.

W wyniku przeprowadzonej wizji lokalnej stwierdzono, iż część budynków, w tym pustostanów, utraciło swoje funkcje, wymaga realizacji niezbędnych robót budowlanych, w tym: przebudowy, adaptacji, jak również termomodernizacji. Obiekty charakteryzują się również ograniczoną dostępnością dla osób niepełnosprawnych ze względu na bariery architektoniczne. Jednocześnie znaczna część budynków użyteczności publicznej nie spełnia wymogów aktualnych warunków technicznych, m.in. w zakresie wejścia oraz ciągów komunikacyjnych, parametrów poszczególnych pomieszczeń (zwłaszcza higieniczno-sanitarnych) oraz izolacyjności cieplnej, czy bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Brak izolacji cieplnych powoduje nadmierne straty ciepła - co przekłada się na zwiększenie zapotrzebowania na energię budynków, znacznych kosztów ich utrzymania, nadmiernej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Znaczna część obiektów (nawet na najniższych kondygnacjach) nie jest dostosowana do użytku przez osoby niepełnosprawne, ze względu na liczbę barier architektonicznych i brak udogodnień, dla osób z różnym rodzajem niepełnosprawności. Stan techniczny większości obiektów nie pozwala na ich dalszą eksploatację, m.in. ze względu na niespełnianie warunków technicznych, p. poż., czy wysoki stopień dewastacji. Dodatkowo obiekty charakteryzują się brakiem lub niedostosowaniem rozwiązań funkcjonalnych i użytkowych do potrzeb społeczności lokalnej.

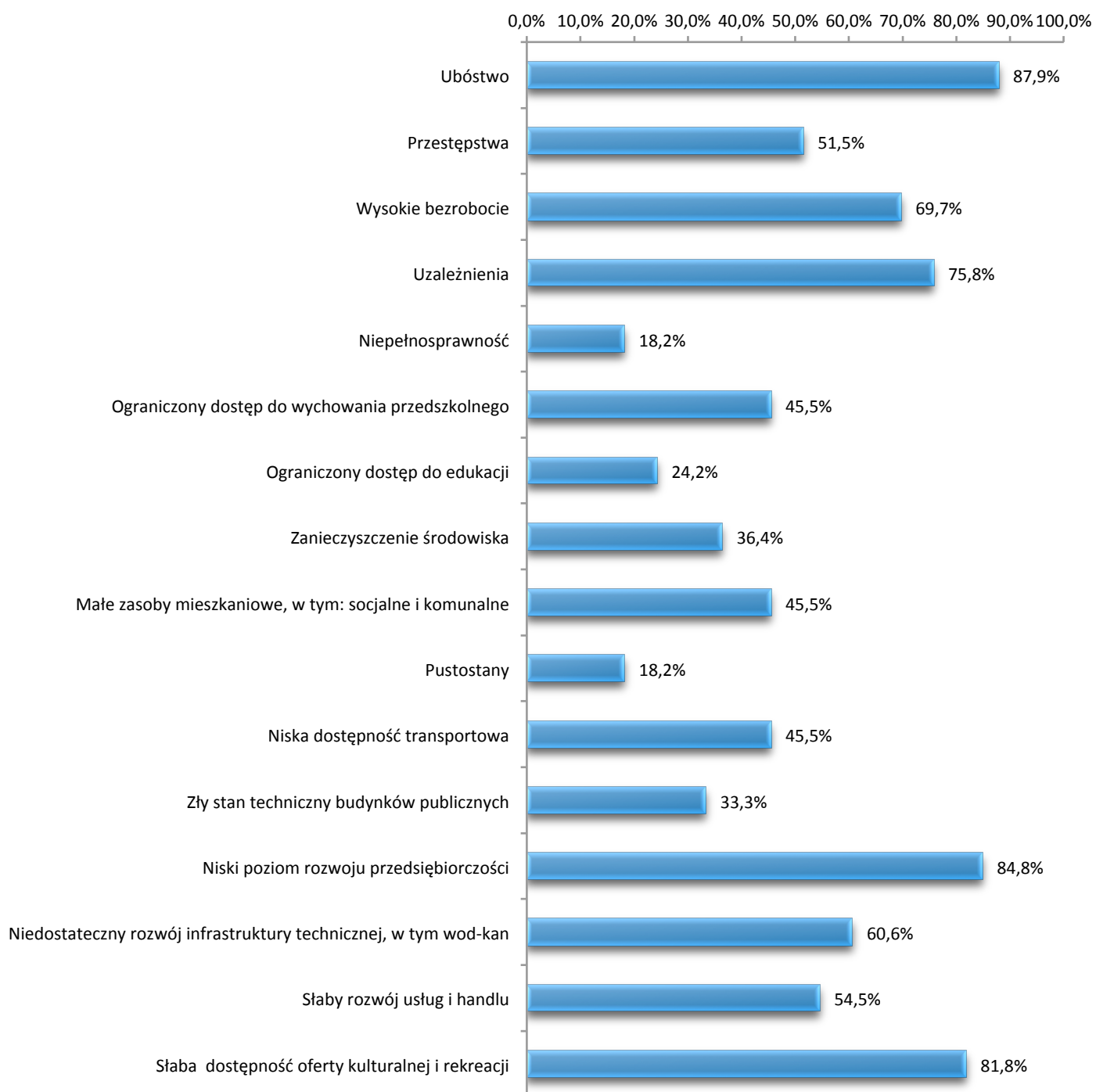
Jednocześnie zespół starych stodół wymaga również odbudowy ze względu na stan wysokiego stopnia degradacji (obiekty w kompletnej ruinie).

Dodatkowo znaczna część budynków zlokalizowanych na terenie zdegradowanym pokryta jest wyrobami zawierającymi azbest.

W przeprowadzonej ankietyzacji: 33,3% osób wskazało na zły stan technicznych budynków publicznych, 18,2% - na problem występowania pustostanów.

Jednocześnie w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, do 5 kluczowych efektów rewitalizacji: 36,4% ankietowych zaliczyło poprawę estetyki i zagospodarowanie przestrzeni publicznych (w tym: budynki, place, miejsca spotkań).

RYSUNEK 16. UDZIAŁ DANEGO PROBLEMU NA OBSZARZE ZDEGRADOWANYM WG WSKAZAŃ ANKIETOWANYCH

Źródło: opracowanie własne na podstawie konsultacji przeprowadzonych w formie ankietyzacji

RYSUNEK 17. EFEKTY, KTÓRE POWINNY ZOSTAĆ OSIĄGNIĘTE PRZEZ ANKIETOWANYCH W WYNIKU PROCESU REWITALIZACJI NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH (MAKSYMALNIE 5 ODPOWIEDZI DO WYBORU)

Źródło: opracowanie własne na podstawie na podstawie konsultacji przeprowadzonych w formie ankietyzacji

4. Zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizacji

W wyniku diagnozy przeprowadzonej w powyższym rozdziale wyznaczono obszar rewitalizacji, podzielony na cztery podobszary (stanowiące sołectwa Gminy Mstów, o największej koncentracji problemów).

PODOBSZAR A - MSTÓW

Powierzchnia podobszaru	732,27 ha
Liczba ludności	1743 osoby
Granice podobszaru	W granicach administracyjnych sołectwa Mstów. Od północy podobszar graniczy z sołectwem Wancerzów, od zachodu z sołectwem Siedlec, od południa z sołectwami Brzyszów, Małusy Małe, a od południa z sołectwem Zawada.
Opis podobszaru	<p>Podobszar stanowi centrum miejscowości Mstów o najwyższym stopniu urbanizacji oraz intensyfikacji zabudowy skupiony wzdłuż ulicy Częstochowskiej i Wolności. Jest terenem o największej koncentracji problemów społecznych (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przestępstwa), gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych i technicznych (w tym: lokalizację tkanki mieszkaniowej o niskiej jakości, zdegradowanych przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej oraz zagrożenia wynikające z tzw. „niskiej emisji”).</p> <p>Mstów – dawne miasto, obecnie wieś w Polsce położona w województwie śląskim, w powiecie częstochowskim, w gminie Mstów, 12 km na wschód od Częstochowy, nad rzeką Wartą przy drodze wojewódzkiej nr 786.</p> <p>Pierwsza wzmianka o Mstowie pochodzi z 1193 roku. Była to wówczas własność kanoników regularnych laterańskich na Piasku we Wrocławiu. Prawdopodobnie na początku XIII wieku założono w Mstowie klasztor. W 1220 roku w łańskim dokumencie biskupa krakowskiego Iwo Odrowąża wydanym w Krakowie miejscowość wymieniona jest w formie Mstovia oraz Msthov.</p> <p>W 1279 roku wieś uzyskała od Bolesława Wstydliviego prawa miejskie średzkie jako jedyna w tym rejonie. W roku 1566 roku pożar zniszczył znaczną część klasztoru. W późniejszych latach wielokrotnie klasztor i kościół były niszczone. Największe zniszczenia dotknęły klasztor podczas I wojny światowej - podczas walk prusko-rosyjskich zniszczone zostały wieże kościoła, zawaliło się sklepienie nawy i zniszczono mury obronne klasztoru. Odbudowa trwała przez cały okres dwudziestolecia międzywojennego z inicjatywy księdza Tadeusza Maniewskiego. W XVII i XVIII wieku pole w obrębie murów klasztornych używane było przez okoliczną szlachtę na sejmiki. Z ważniejszych gości klasztoru należy wymienić królową Bonę.</p> <p>Klasztor został skasowany przez władze pruskie w okresie II rozbioru Polski. Od pocz. XIX wieku kościół pełni rolę kościoła parafialnego. Z dóbr klasztornych wydzielono kilka szlacheckich majątków ziemskich.</p> <p>Po powstaniu styczniowym, w ramach represji, władze carskie skasowały prawa miejskie. Miasto było wyludnione kilkoma epidemiami. Powstał cmentarz choleryczny, na którym obecnie stoją domy mieszkalne. W XIX wieku zniszczono gotycki kościół miejski i drewniany ratusz. W roku 1904 w Mstowie urodził się Zdzisław Kieturakis (profesor zwyczajny, znakomity chirurg i nauczyciel akademicki). W okresie PRL-u zniszczono dwór i park podworski - obecnie w nim stoi budynek urzędu gminy.</p> <p>W 1972 wieś została odznaczona Krzyżem Partyzanckim.</p> <p>Zabytki i obiekty dziedzictwa kulturowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rynek, • Zespół urbanistyczny Mstowa z kamienicami w rynku, • cmentarz z kaplicą z XVI wieku, • resztki parku podworskiego z kapliczką św. Floriana,

Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

- fragmenty zespołu pofolwarcznego,
- kapliczki z XIX wieku,
- kilka domów mieszkalnych z końca XIX wieku,
- oraz tzw. "dzielnica stodół" z końca XIX wieku.
- Ograniczenie depopulacji
- Zmniejszenie zjawiska „starzenia się” społeczeństwa
- Zmniejszenie udziału osób korzystających z pomocy społecznej
- Niwelacja poziomu negatywnych zjawisk przyczyniających się do wzrostu ryzyka wykluczenia społecznego i zagrożenia patologiami, tj.: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, uzależnienia (w tym: alkoholizm), niepełnosprawność
- Zmniejszenie poziomu bezrobocia i wzrost liczby atrakcyjnych miejsc pracy
- Poprawa poczucia bezpieczeństwa poprzez niwelację przestępczości
- Wzrost jakości edukacji oraz poziomu wykształcenia mieszkańców
- Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców
- Poprawa dostępu do oferty spędzania wolnego czasu (kulturalnej, rekreacyjnej)
- Wzrost aktywności gospodarczej, zwłaszcza w zakresie struktury przedsiębiorstw oraz ograniczenie liczby likwidowanych firm
- Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (w tym: ograniczenie niskiej emisji)
- Poprawa dostępności transportowej i komunikacyjnej
- Rozwój mieszkalnictwa komunalnego, socjalnego
- Uporządkowanie, zagospodarowanie, odnowienie i modernizacja zdegradowanych przestrzeni publicznych
- Poprawa stanu technicznego tkanki mieszkaniowej, budynków użyteczności publicznej oraz zagospodarowanie pustostanów

RYСУNEK 18. OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR A – MSTÓW

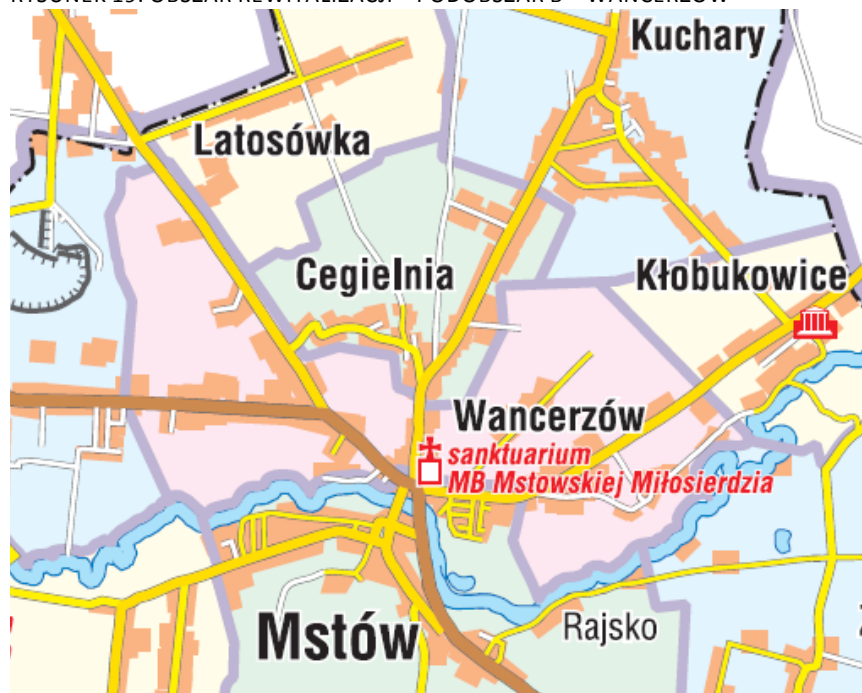

Źródło: www.mstow.pl

PODOBSZAR B - WANCERZÓW

Powierzchnia podobszaru	663,30 ha
Liczba ludności	781 osób
Granice podobszaru	W granicach administracyjnych sołectwa Wancerzów. Od północy podobszar graniczy z sołectwami Cegielnia i Latosówka, od zachodu z sołectwem Jaskrów, od południa z sołectwami Mstów i Zawada, a od południa z sołectwem Kłobukowice.
Opis podobszaru	<p>Podobszar stanowi centrum miejscowości Wancerzów o najwyższym stopniu urbanizacji oraz intensyfikacji zabudowy położonej wzdłuż ulicy Wyzwolenia. Jest również terenem o największej koncentracji problemów społecznych (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przestępstwa), gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych i technicznych (w tym: lokalizację tkanki mieszkaniowej o niskiej jakości, zdegradowanych przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej oraz zagrożenia wynikające z tzw. „niskiej emisji” oraz zanieczyszczenia wód ze względu na niedoposażenie w infrastrukturę techniczną).</p> <p>Miejscowość Wancerzów to dawna siedziba gminy Wancerzów – gminy wiejskiej istniejącej w latach 1868-1952 w woj. kieleckim i katowickim.</p> <p>Gmina Wancerzów powstała za Królestwa Polskiego w 1868 roku z obszaru zniesionej gminy Krasice. Jednostka należała do powiatu częstochowskiego w guberni piotrkowskiej. W 1870 roku do gminy przyłączono pozbawiony praw miejskich Mstów.</p> <p>W okresie międzywojennym gmina Wancerzów należała do powiatu częstochowskiego w woj. kieleckim. Po wojnie gmina przejściowo zachowała przynależność administracyjną, lecz już 6 lipca 1950 roku została wraz z całym powiatem częstochowskim przyłączona do woj. katowickiego.</p> <p>W dn. 1 lipca 1952 roku jednostka o nazwie gmina Wancerzów została zniesiona przez przemianowanie na gminę Mstów.</p> <p>Na niniejszym podobszarze rewitalizacji zlokalizowany jest pochodzący z przełomu XIV i XV wieku klasztor kanoników regularnych.</p> <p>Na południu od miejscowości przepływa rzeka Warta.</p>
Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie udziału osób korzystających z pomocy społecznej • Niwelacja negatywnych zjawisk przyczyniających się do wzrostu ryzyka wykluczenia społecznego i zagrożenia patologiami, tj.: ubóstwo, uzależnienia (w tym: alkoholizm), niepełnosprawność • Zmniejszenie poziomu bezrobocia (zwłaszcza długotrwałego oraz wśród kobiet) i wzrost liczby atrakcyjnych miejsc pracy • Poprawa poczucia bezpieczeństwa poprzez niwelację przestępczości • Wzrost poziomu upowszechnienia wychowania przedszkolnego, jakości edukacji oraz poziomu wykształcenia mieszkańców • Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców • Zwiększenie liczby organizacji pozarządowych • Poprawa dostępu do oferty spędzania wolnego czasu (kulturalnej, rekreacyjnej) • Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców, jak również poprawa struktury przedsiębiorstw • Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (w tym: ograniczenie niskiej emisji) • Zmniejszenie zanieczyszczenia wód zwłaszcza poprzez rozwój infrastruktury technicznej (sieci kanalizacji sanitarnej) • Uporządkowanie, zagospodarowanie, odnowienie i modernizacja zdegradowanych przestrzeni publicznych

RYSUNEK 19. OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR B – WANCERZÓW

Źródło: www.mstow.pl

PODOBSZAR C - KUŚMIERKI

Powierzchnia podobszaru	206,47 ha
Liczba ludności	130 osób
Granice podobszaru	W granicach administracyjnych sołectwa Kuśmierki. Od północy podobszar graniczy z sołectwami Jażwiny i miejscowością Pniaki Mokrzeskie, od północnego-zachodu z sołectwem Mokrzesz, od południa z miejscowościami Żuraw i Lipnik w gminie Janów.
Opis podobszaru	Wieś powstała u schyłku XIX w. na osadzie pasterzy owiec należącej do majątku Mokrzesz dziedzica Tymowskiego osiadłego w pałacu w Ulesiu (aktualnie gmina Dąbrowa Zielona). Nazwa wsi wywodzi się od kuśnierzy - hodowców owiec, którzy trudnili się wyprawianiem skór.
Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie depopulacji • Zmniejszenie zjawiska „starzenia się” społeczeństwa • Zmniejszenie udziału osób korzystających z pomocy społecznej • Niwelacja poziomu negatywnych zjawisk przyczyniających się do wzrostu ryzyka wykluczenia społecznego i zagrożenia patologiami, tj.: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, uzależnienia (w tym: alkoholizm), niepełnosprawność • Zmniejszenie poziomu bezrobocia i wzrost liczby atrakcyjnych miejsc pracy • Poprawa poczucia bezpieczeństwa poprzez niwelację przestępczości • Wzrost jakości edukacji oraz poziomu wykształcenia mieszkańców • Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców • Poprawa dostępu do oferty spędzania wolnego czasu (kulturalnej, rekreacyjnej) • Wzrost aktywności gospodarczej, zwłaszcza w zakresie struktury przedsiębiorstw • Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (w tym: ograniczenie niskiej emisji) • Poprawa dostępności transportowej i komunikacyjnej • Zmniejszenie zanieczyszczenia wód zwłaszcza poprzez rozwój infrastruktury technicznej (sieci kanalizacji sanitarnej)

RYСУNEK 20. OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR C – KUŚMIERKI

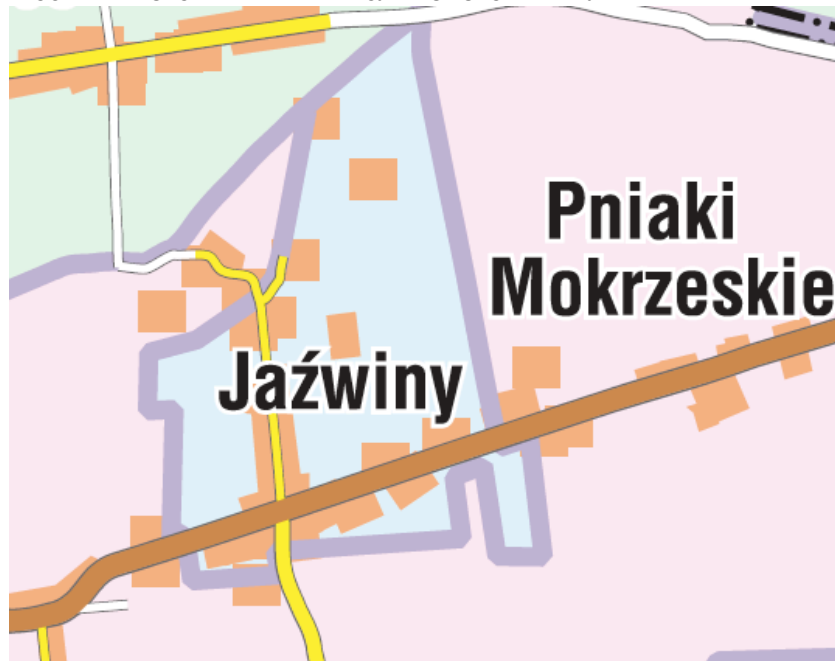

Źródło: www.mstow.pl

PODOBSZAR D- JAŻWINY

Powierzchnia podobszaru	224,04 ha
Liczba ludności	151 osób
Granice podobszaru	W granicach administracyjnych sołectwa Jażwiny. Od północy podobszar graniczy z sołectwem Krasice, od zachodu z sołectwem Mokrzysz, od południa z sołectwem Kuśmierki, od wschodu z miejscowością Pniaki Mokrzeszkie
Opis podobszaru	Wsie o nazwie Jażwiny na terenie kraju - były miejscem emigracji plemienia Jaćwingów po podbiciu i wysiedleniu przez wspólne akcje książąt polskich, ruskich i rycerzy zakonu krzyżackiego w roku 1283.
Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie depopulacji • Zmniejszenie zjawiska „starzenia się” społeczeństwa • Zmniejszenie udziału osób korzystających z pomocy społecznej • Niwelacja poziomu negatywnych zjawisk przyczyniających się do wzrostu ryzyka wykluczenia społecznego i zagrożenia patologiami, tj.: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, uzależnienia (w tym: alkoholizm), niepełnosprawność • Zmniejszenie poziomu bezrobocia i wzrost liczby atrakcyjnych miejsc pracy • Poprawa poczucia bezpieczeństwa poprzez niwelację przestępczości • Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców • Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (w tym: ograniczenie niskiej emisji) • Poprawa dostępności transportowej i komunikacyjnej • Zmniejszenie zanieczyszczenia wód zwłaszcza poprzez rozwój infrastruktury technicznej (sieci kanalizacji sanitarnej)

RYSUNEK 21. OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR D – JAŻWINY

Źródło: www.mstow.pl

TABELA 20. PODSUMOWANIE DLA OBSZARU REWITALIZACJI (WG DANYCH W DN. 31.12.2016R.)

Podobszar	Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji	Liczba mieszkańców gminy ogółem	Udział osób w liczbie ludności gminy ogółem	Powierzchnia gminy ogółem w ha	Powierzchnia obszaru rewitalizacji w ha	Udział w powierzchni gminy ogółem w %
A – Mstów	1 743		16,08%		732,27	6,10%
B – Wancerzów	781		7,20%		663,3	5,53%
C - Kuśmierki	130		1,20%		206,47	1,72%
D - Jaźwiny	151		1,39%		224,04	1,87%
OGÓŁEM OBSZAR REWITALIZACJI	2 805	10 842	25,87%	12 000,06	1826,08	15,22%

Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji został spełniony warunek wynikający z Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 - nie obejmuje on terenu większego niż **20%** powierzchni gminy oraz nie jest zamieszkiwany przez więcej niż **30%** mieszkańców gminy

RYSUNEK 22. OBSZAR REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mstow.pl

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)

WIZJA stanu
obszaru po
przeprowadzeniu
rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to obszar o wysokim poziomie integracji i aktywizacji społeczno - gospodarczej mieszkańców. Uporządkowany przestrzennie, wyposażony w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz z czystym środowiskiem naturalnym.

W wyniku działań rewitalizacyjnych nastąpiło zmniejszenie ryzyka zagrożenia wykluczeniem społecznym oraz bezrobocia, ubóstwa i przestępczości, poprawił się dostęp do oferty kulturalnej, edukacyjnej, opiekuńczej i rekreacyjnej.

6. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

CEL główny

Ożywienie społeczno - gospodarcze obszaru zdegradowanego poprzez aktywizację i integrację mieszkańców, stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki, rozwój i modernizację infrastruktury oraz poprawa jakości środowiska naturalnego

Cele szczegółowe i kierunki działań

1. ZMNIEJSZENIE POZIOMU MARGINALIZACJI I RYZYKA ZAGROŻENIA WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM ORAZ PATOLOGIAMI

1.1. Integracja i aktywizacja ludności

**1.2. Wzrost aktywności gospodarczej
mieszkańców**

**1.3. Zmniejszenie poziomu przestępczości
i poprawa bezpieczeństwa publicznego**

1.4. Wzrost dostępności i jakości edukacji

1.5. Atrakcyjna oferta kulturalna i rekreacyjna

Do głównych interesariuszy rewitalizacji (stanowiących grupę docelową) należą:

1. Mieszkańcy, w tym:

- Osoby z problemami ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnione, zwłaszcza ze względu na alkoholizm;
 - Osoby niepełnosprawne;
 - Osoby bezrobotne (osoby długotrwale bezrobotne, bezrobotne kobiety, które poszukują pracy lub planują podjęcie działalności gospodarczej);
2. Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
 3. Podmioty gospodarcze, a zwłaszcza osoby prowadzące działalność gospodarczą;
 4. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
 5. Organy władzy publicznej, instytucje państwowe, realizujące zadania publiczne na obszarze rewitalizacji;
 6. Turycyści.

7. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

W ramach procesu prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji dokonano wyboru projektów podstawowych i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które w najwyższym stopniu odpowiadają i będą oferować kompleksowe rozwiązania zdiagnozowanych problemów na obszarach kryzysowych i w znaczący sposób wpłyną na osiągnięcie założonych celów strategicznych i kierunków interwencji.

Projekt to działanie realnie zaplanowane, celujące w dokładnie zdiagnozowany problem, popierane przez interesariuszy obszaru zdegradowanego, charakteryzujące się jasno określonym, realnym i mierzalnym celem, o określonym terminie realizacji, zapewnionych źródłach finansowania i wyznaczonych do realizacji podmiotów.

Zidentyfikowano projekty podstawowe, które opisano w formie kart projektów:

7.1. Projekty infrastrukturalne

Nazwa przedsięwzięcia		Beneficjent/ Podmiot realizujący	
Odbudowa, przebudowa i adaptacja kompleksu stodoł wraz z ich wyposażeniem i zagospodarowaniem przyległego terenu na potrzeby Centrum Społeczno - Gospodarczego w Mstowie		Gmina Mstów	
Podobszar rewitalizacji		Lokalizacja	
A - Mstów, oddziaływanie na pozostałe podobszary		miejscowość Mstów, działki nr ewid. 529, 560, 562	
Źródła finansowania		Szacunkowa wartość w zł	Okres realizacji (w latach)
RPO WSL 2014-2020 (EFRR) Budżet Gminy Mstów Budżet państwa		5 000 000 zł	2019-2020
Krótki opis / zakres realizowanych zadań	Projekt obejmuje wykonanie niezbędnych robót budowlanych w zdegradowanym kompleksie stodoł poprzez wykonanie szeregu działań zabezpieczających mających na celu utrzymanie stodoł w stanie tzw. „Trwałej ruiny”, i są to m in.: wzmocnienie ścian, usunięcie ubytków w warstwach kamiennych, wzmocnienie i uzupełnienie więźb dachowych, uzupełnienie deskowania ścian oraz odbudowę, przebudowę i ich adaptację wraz zakupem niezbędnego wyposażenia oraz zagospodarowania przyległego terenu na potrzeby utworzenia i działalności Centrum Integracji i Aktywizacji w Mstowie oraz przestrzeni wystawienniczej na cele gospodarczo - promocyjne Gminy. Rewitalizowana przestrzeń zakłada dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.		
Zgodność z kierunkami działań LPR			
1.1. Integracja i aktywizacja ludności 1.2. Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców 1.3. Zmniejszenie poziomu przestępczości i poprawa bezpieczeństwa publicznego 1.4. Wzrost dostępności i jakości edukacji 1.5. Atrakcyjna oferta kulturalna i rekreacyjna 2.1. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych 2.2. Poprawa jakości usług publicznych poprzez modernizację i adaptację zdegradowanych obiektów			

2.3. Renowacja obiektów dziedzictwa kulturowego

2.5. Poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez realizację ekologicznych rozwiązań

Nazwa projektu komplementarnego

- Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Mstów

Produkty wraz ze sposobem monitoringu

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt.
 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: 1 szt.
 - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 1,5 [ha]
- Sposób monitoringu: na podstawie protokołu odbioru robót, wypisu z ewidencji gruntów

Rezultaty wraz ze sposobem monitoringu

- Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 1500 osób
- Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego

Dokumentacja fotograficzna, wizualizacje

Nazwa przedsięwzięcia		Beneficjent/ Podmiot realizujący	
Przebudowa i adaptacja budynku starej kordegardy wraz z zakupem wyposażenia na cele Centrum Integracji i Informacji Turystycznej w Wancerzowie		Gmina Mstów	
Podobszar rewitalizacji		Lokalizacja	
B - Wancerzów, oddziaływanie na pozostałe podobszary		miejscowość Wancerzów, ul. Targowa 2, działka nr ewid. 452	
Źródła finansowania		Szacunkowa wartość w zł	Okres realizacji (w latach)
RPO WSL 2014-2020 (EFRR) Budżet Gminy Mstów Budżet państwa		1 500 000 zł	2019-2020
Krótki opis / zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada przebudowę i adaptację istniejącego, zdegradowanego budynku dawnej wartowni zwanej też kordegardą wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia na potrzeby stworzenia klubu seniora. Celem działalności klubu będzie integracja lokalnej społeczności, wzrost aktywności społecznej, jak również promocja gminy oraz wsparcie funkcjonowania centrum informacji turystycznej. W ramach inwestycji zostaną przeprowadzone prace z zakresu robót budowlanych i instalacyjnych oraz termomodernizacji. Obiekt dostosowany zostanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.		
Zgodność z kierunkami działań LPR			
<p>1.1. Integracja i aktywizacja ludności</p> <p>1.2. Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców</p> <p>1.3. Zmniejszenie poziomu przestępczości i poprawa bezpieczeństwa publicznego</p> <p>1.4. Wzrost dostępności i jakości edukacji</p> <p>1.5. Atrakcyjna oferta kulturalna i rekreacyjna</p> <p>2.1. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych</p> <p>2.2. Poprawa jakości usług publicznych poprzez modernizację i adaptację zdegradowanych obiektów</p> <p>2.3. Renowacja obiektów dziedzictwa kulturowego</p> <p>2.5. Poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez realizację ekologicznych rozwiązań</p>			
Nazwa projektu komplementarnego			
<ul style="list-style-type: none"> • Centrum Integracyjne w Wancerzowie 			
Produkty wraz ze sposobem monitoringu		Rezultaty wraz ze sposobem monitoringu	
<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. • Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: 1 szt. • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,01 [ha] <p>Sposób monitoringu: na podstawie protokołu odbioru robót, wypisu z ewidencji gruntów</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 300 osób <p>Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego</p>	
Dokumentacja fotograficzna, wizualizacje			

7.2. Projekty społeczne

Nazwa przedsięwzięcia		Beneficjent/ Podmiot realizujący	
Aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym w Gminie Mstów		Gmina Mstów	
Podobszar rewitalizacji		Lokalizacja	
A - Mstów, oddziaływanie na pozostałe podobszary		miejscowość Mstów, działki nr ewid. 529, 560, 562	
Źródła finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Okres realizacji (w latach)	
RPO WSL 2014-2020 (EFS) Budżet Gminy Mstów Budżet państwa	700 000 zł	2020 - 2021	
Krótki opis / zakres realizowanych zadań	<p>Celem projektu jest wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących tereny zdegradowane objęte rewitalizacją i ich otoczenia poprzez rozwój usług zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu oraz wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji. Zakres zadania obejmuje następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Środowiskowa praca socjalna z jednoczesnym wykorzystaniem metody pracy grupowej i pracy z indywidualnym przypadkiem • Animacja środowiska lokalnego i angażowanie mieszkańców do działań na rzecz poprawy funkcjonowania najbliższego otoczenia • Wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji tj. zespołu instrumentów o charakterze aktywizacyjnym spośród czterech grup aktywizacji: zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej • Inicjatywy aktywizujące i integrujące społeczność lokalną, o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, turystycznym, sportowym • Promocję i edukację w zakresie nawiązywania partnerstw na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób zagrożonych patologiami, zamieszkujących tereny zdegradowane objęte rewitalizacją, koordynowanie współpracy instytucji i pobudzanie do współdziałania partnerów • Wskazywanie mieszkańcom alternatywnych i twórczych form spędzania czasu wolnego • Kreowanie pozytywnego wizerunku obszarów rewitalizowanych <p>Realizacja projektu pozwoli na stworzenie Programu Aktywności Lokalnej (PAL) w ramach którego uczestnicy będą mieć możliwość skorzystania z czterech instrumentów aktywnej integracji tj. działań animatora lokalnego, poradnictwa specjalistycznego, uczestnictwa w szkoleniach, warsztatach, treningach oraz spotkaniach grup samopomocowych w zależności od aktualnych potrzeb lokalnej społeczności. Realizacja projektu odbywać się będzie na przestrzeni zrewitalizowanego kompleksu stodół.</p> <p>Grupą docelową są osoby bezrobotne, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (osoby lub rodziny).</p>		
Zgodność z kierunkami działań LPR			
<p>1.1. Integracja i aktywizacja ludności 1.2. Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców 1.3. Zmniejszenie poziomu przestępczości i poprawa bezpieczeństwa publicznego 1.4. Wzrost dostępności i jakości edukacji 1.5. Atrakcyjna oferta kulturalna i rekreacyjna</p>			
Nazwa projektu komplementarnego			
<ul style="list-style-type: none"> • Odbudowa, przebudowa i adaptacja kompleksu stodół wraz z ich wyposażeniem i zagospodarowaniem przyległego terenu na potrzeby Centrum Społeczno - Gospodarczego w Mstowie 			

Produkty wraz ze sposobem monitoringu	Rezultaty wraz ze sposobem monitoringu
<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 60 osób Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej: 1 szt. Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu: 5 osób Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego

Nazwa przedsięwzięcia		Beneficjent/ Podmiot realizujący	
Centrum Integracji w Wancerzowie		Gmina Mstów	
Podobszar rewitalizacji		Lokalizacja	
B - Wancerzów, oddziaływanie na pozostałe podobszary		miejscowość Wancerzów, ul. Targowa 2, działka nr ewid. 452	
Źródła finansowania		Szacunkowa wartość w zł	Okres realizacji (w latach)
RPO WSL 2014-2020 (EFS) Budżet Gminy Mstów Budżet państwa		500 000 zł	2021
Krótki opis / zakres realizowanych zadań	Projekt obejmuje realizację działań z zakresu aktywnej integracji oraz aktywizacji mieszkańców z obszaru rewitalizacji w ramach działalności Centrum Integracji w Wancerzowie, a zwłaszcza osób starszych w ramach klubu seniora. Celem projektu jest wzrost dostępności i jakości usług społecznych przeciwdziałającym ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, promocyjnych i turystycznych świadczonych w ramach klubu seniora. Grupą docelową są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (osoby lub rodziny) zamieszkujące obszar rewitalizacji – sołectwo Wancerzów.		
Zgodność z kierunkami działań LPR			
1.1. Integracja i aktywizacja ludności 1.2. Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców 1.3. Zmniejszenie poziomu przestępczości i poprawa bezpieczeństwa publicznego 1.4. Wzrost dostępności i jakości edukacji 1.5. Atrakcyjna oferta kulturalna i rekreacyjna			
Nazwa projektu komplementarnego			
<ul style="list-style-type: none"> Przebudowa i adaptacja budynku starej kordegardy wraz z zakupem wyposażenia na cele Centrum Integracji i Informacji Turystycznej w Wancerzowie 			
Produkty wraz ze sposobem monitoringu	Rezultaty wraz ze sposobem monitoringu		
<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie: 30 osób Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 1 szt. Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego		

Wykaz wszystkich projektów stanowi załącznik nr 1 do dokumentu. W załączniku, obok projektów podstawowych, ujęto również pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych (uzupełniające) realizujące kierunki działań, mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

8. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową

Przedsięwzięcia uzupełniające są istotne z punktu widzenia niwelacji zidentyfikowanych problemów w części diagnostycznej oraz rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Do pozostałych przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji można zaliczyć, m.in.:

- **Projekty infrastrukturalne z zakresu poprawy jakości środowiska naturalnego**, w tym:
 - termomodernizacja budynków, montaż instalacji OZE, wymiana źródeł ciepła, przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń do atmosfery, zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło budynków, wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
 - usuwanie azbestu wraz z jego unieszkodliwianiem z budynków mieszkalnych. Projekty wpłyną na poprawę warunków życia ludności, w tym zmniejszenie ryzyka chorób związanych z zanieczyszczeniem środowiska, zmniejszenie kosztów eksploatacji, jak również podniesienia estetyki budynków i spełnienia wymogów wynikających z warunków technicznych.
- **Projekt z zakresu rozbudowy oraz wyposażenia ośrodka zdrowia** w celu poprawy dostępu do wysokiej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia mieszkańców,
- **Działania inwestycyjne i społeczne, związane z ochroną dziedzictwa kulturowego** poprzez rewitalizację zabytkowych budynków z przeznaczeniem na działalność kulturalną, oświatową gospodarczą i socjalną poprzez realizację działań m.in. w zakresie poprawy tożsamości lokalnej, jakości życia oraz edukacji ekologicznej,
- **Realizacja wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, rekreacyjnych i sportowych**, skierowanych do różnych grup odbiorców, mających na celu integrację i aktywizację lokalnej społeczności, przede wszystkim w ramach działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Mstowie.

Powyższe przedsięwzięcia wpisują się w Lokalny Program Rewitalizacji ze względu na realizację celów i kierunków działania zawartych w niniejszym dokumencie. Stanowią one odpowiedź na zidentyfikowane problemy na obszarze zdegradowanym oraz pozytywnie wpłyną na eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

Jednocześnie nie wyklucza się realizacji innych przedsięwzięć wpisujących się w wizję, cele oraz kierunki działań rewitalizacji.

Wykaz projektów uzupełniających został zamieszczony w załączniku 1 do niniejszego dokumentu.

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Jednym z ważnych aspektów Programu Rewitalizacji jest komplementarność podejmowanych poszczególnych działań. Zapewnienie integracji pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować może lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Według Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju wymogiem koniecznym przy opracowaniu Programu jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno – instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację dążącą do niwelacji zidentyfikowanych problemów na obszarach zdegradowanych, jak również osiągnięciem zakładanych celów i efektów, w tym tzw. efektu synergii.

TABELA 21. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI W RAMACH LPR

Rodzaj	Uzasadnienie komplementarności
Komplementarność przestrzenna	<p>Komplementarność zostanie osiągnięta dzięki skupieniu projektów wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zostały wyznaczone po dokonaniu szczegółowej diagnozy na podstawie dostępnych wskaźników ilościowych oraz pogłębionej analizy prowadzonej również w formie jakościowej, m.in. w ramach konsultacji społecznej (ankietyzacji, wywiadów, spotkań, wizji lokalnej oraz inwentaryzacji zasobów).</p> <p>Komplementarność przestrzenna zostanie zapewniona poprzez oddziaływanie na cały obszar rewitalizacji oraz zapewnienie efektów synergii przez konkretne działania.</p> <p>W związku z tym, zaproponowane projekty mają największy wpływ na niwelację sytuacji kryzysowej. Wszystkie przedsięwzięcia skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane oraz odpowiadają na zidentyfikowane problemy. Podstawowe projekty rewitalizacyjne (inwestycyjne i społeczne) realizowane w ramach danego podobszaru oddziałują również na drugi podobszar. Interesariusze rewitalizacji, w tym osoby zamieszkujące dany podobszar będą objęci wsparciem w ramach wszystkich przedsięwzięć realizowanych na całym zidentyfikowanym obszarze.</p>
Komplementarność problemowa	<p>Ze względu na to, iż projekty rewitalizacyjne, będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że proces rewitalizacji będzie oddziaływał na obszary zdegradowane we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzenno-funkcjonalnym, środowiskowym, technicznym).</p> <p>Jednocześnie, realizowane zadania inwestycyjne będą uzupełnione o działania o charakterze społecznym - poprzez wykorzystanie infrastruktury objętej tymi zadaniami. Przedsięwzięcia polegające na rozwoju i poprawie infrastruktury technicznej (m.in. w zakresie termomodernizacji, OZE) nie tylko służą poprawie warunków i jakości życia mieszkańców, ale przyczyniają się do zwiększeniu ładu przestrzennego, poprawy walorów architektonicznych oraz pozytywnie wpływają na jakość środowiska naturalnego. Jednocześnie oddziałują na poprawę warunków życia mieszkańców m.in. poprzez wzrost dostępności usług społecznych - co oznacza, że rewitalizacja będzie miała kompleksowy charakter.</p>
Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	<p>Komplementarność proceduralno – instytucjonalna polega na wdrożeniu systemu zarządzania LPR, który pozwoli na efektywne współdziałanie na rzecz rewitalizacji różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu osadzono system zarządzania LPR w przyjętym przez gminę ogólnym systemie zarządzania. Jednostką koordynującą proces rewitalizacji na terenie gminy, w tym</p>

Rodzaj	Uzasadnienie komplementarności
	<p>przygotowanie i wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji jest operator: Gmina Mstów, a w jej imieniu: Urząd Gminy Mstów. Operator jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpływania na sytuację na obszarze zdegradowanym, w tym zwłaszcza prawo głosu we wszystkich sprawach tego obszaru dotyczących. Jednocześnie koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Gminy Mstów oraz ewentualnych Zarządzeń Wójta odnoszących się do danego obszaru rewitalizowanego. W ramach wdrażania założeń LPR zostanie powołany zespół ds. rewitalizacji.</p>
Komplementarność międzyokresowa	<p>Gmina Mstów nie posiadała Lokalnego Programu Rewitalizacji w okresie programowania 2007-2013, jednakże realizowała inwestycje z zakresu rozwoju społeczno – gospodarczego, czy przestrzennego, m.in. rewitalizacja źródła spod Góry Wał zrealizowana dzięki współpracy Gminy z Fundacją Przyroda i Człowiek.</p>
Komplementarność źródeł finansowania	<p>W kontekście polityki spójności 2014-2020 - projekty rewitalizacyjne, wynikające z LPR opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego - z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów zdegradowanych. Jednocześnie koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków UE. Dokument uwzględnia komplementarność finansową oznaczającą zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądaných zmian. Lokalny Program Rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków UE, w tym: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Zaplanowane inwestycje nie są nastawione jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, czy skupione tylko na działaniach remontowych i modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze zdegradowanym. Program złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Projekty inwestycyjne oraz społeczne tzw. "miękkie" są wzajemnie powiązane, jak również charakteryzują się synergią.</p> <p>Wsparcie inwestycyjne projektu z EFRR ma charakter uzupełniający i możliwy jest wyłącznie w powiązaniu z zadaniem realizowanym z EFS. Realizacja przedsięwzięcia z EFS w większości wypadków nie byłaby możliwa bez wcześniejszego wdrożenia projektu infrastrukturalnego. Na potrzeby projekt EFS będzie wykorzystana infrastruktura powstała w ramach inwestycji. Co umożliwi zapewnienie odpowiednich warunków na potrzeby wsparcia grupy docelowej objętej projektem EFS. Komplementarność projektów przyczyni się do uzyskania efektu synergii poprzez stworzenie kompleksowej oferty wsparcia i udostępnienie nowoczesnej infrastruktury (ze środków EFRR). Łączne wdrożenie przedsięwzięć przyczyni się do osiągnięcia zakładanych celów.</p>

10. Indykatywne ramy finansowe

Do głównych / potencjalnych źródeł finansowania przedsięwzięć w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji można zaliczyć środki finansowe przede wszystkim:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, m.in.:

- budżetu gminy (środki własne Gminy Mstów),
- budżetu państwa,
- pochodzące ze źródeł prywatnych;
- pochodzące z funduszy Unii Europejskiej:
- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego.

Źródłem dofinansowania projektów z Unii Europejskiej jest przede wszystkim Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Plan finansowy LPR zamieszczono w załączniku nr 1.

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Niniejszy Program został opracowany z zastosowaniem szerokiej metody partycypacji społecznej przy dużym zaangażowaniu mieszkańców Gminy Mstów, a także radnych, sołtysów, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz działaczy kultury i liderów opinii publicznej. Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament wszelkich działań na każdym etapie tego procesu. Udział wszystkich interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym: tworzeniu dokumentu można określić jako szeroki i wystarczający, poczynając od informacji o działaniach władz lokalnych, poprzez współdziałanie w podejmowaniu decyzji o kierunkach interwencji, aż po aktywne uczestnictwo w projektach. Duży wkład w przygotowaniu oraz wdrażaniu LPR ma zarówno społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, jak i inni interesariusze obszarów rewitalizacji. Partycypacja społeczna w tworzeniu Lokalnego Programu Rewitalizacji miała miejsce na etapie: diagnozy sytuacji kryzysowej na obszarach zdegradowanych, jak również na etapie identyfikacji możliwych rozwiązań (identyfikacja głównych problemów, propozycja działań rewitalizacyjnych).

Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji:

- Informowanie:
 - strona internetowa Urzędu Gminy Mstów,
 - indywidualne spotkania z interesariuszami,
 - warsztaty,
- Konsultowanie (ankiety, badania, spotkania i uzgodnienia):
 - strona internetowa Urzędu Gminy Mstów,
 - indywidualne spotkania i wywiady z pracownikami Urzędu Gminy Mstów, gminnych jednostek organizacyjnych, itp.,
 - indywidualne spotkania z interesariuszami, w tym z potencjalnymi projektodawcami,
 - wyłożenie projektu do publicznego wglądu wraz z możliwością wnoszenia uwag i propozycji projektów.
- Aktywne uczestnictwo zainteresowanych stron:
 - indywidualne spotkania z interesariuszami, w tym z potencjalnymi projektodawcami.

Harmonogram prac nad Programem – z uwzględnieniem konsultacji społecznych:

1. Konsultacje społeczne – ankietyzacja: lipiec – sierpień 2017r. – przeprowadzenie ankietyzacji wśród mieszkańców w zakresie pogłębionej analizy obszarów zdegradowanych, w tym identyfikacji problemów - informacja wraz z ankietą na stronie internetowej Gminy Mstów oraz w Urzędzie Gminy Mstów, gminnych jednostkach organizacyjnych, liczba zebranych ankiet: 34 sztuki;
2. Przeprowadzenie badań ilościowych, indywidualnych spotkań, konsultacji, wywiadów, lipiec – sierpień 2017r. m.in. z interesariuszami, czy instytucjami publicznymi tj.
 - Urząd Gminy Mstów,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mstowie,
 - Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie,
 - Starostwo Powiatowe w Częstochowie,
 - Komisariat Policji w Kłomnicach,
3. Wizja lokalna oraz inwentaryzacja zasobów / obiektów na terenie gminy: sierpień – wrzesień 2017 r.
4. Warsztaty z interesariuszami w ramach konsultacji społecznych, których uczestnikami byli przedstawiciele organizacji pozarządowych, sołtysi, władze lokalne, w dniu 19.10.2017 r. w Urzędzie Gminy Mstów (podczas warsztatów istniała możliwość zgłaszania projektów rewitalizacyjnych).
5. Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji – październik - listopad 2017 r. – wyłożenie do publicznego wglądu wraz z możliwością zgłoszenia projektów do LPR. Cel konsultacji to wyrażenie opinii oraz propozycji interesariuszy (w tym: mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, sektora biznesu, kościołów i związków wyznaniowych, jednostek oświatowych i naukowych) do projektu LPR.

RYSUNEK 23. ZAPROSZENIE DO UDZIAŁU W ANKIETYZACJI

GMINA MSTÓW Wtorek, 17 październik 2017, imieniny: Wiktora, Marity, Ignacego Bezchmurnie, 15

O Gminie ▾ Administracja ▾ Dla mieszkańców ▾ Dla turystów ▾ Dla przedsiębiorców ▾

Start / Dla mieszkańców / Aktualności / Ankieta w celu przygotowania dokumentów strategicznych

Ankieta w celu przygotowania dokumentów strategicznych / 2017-07-06

Zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety w celu przygotowania dokumentów strategicznych, tj. Strategii Rozwoju Gminy Mstów oraz Lokalnego Programu Rewitalizacji.

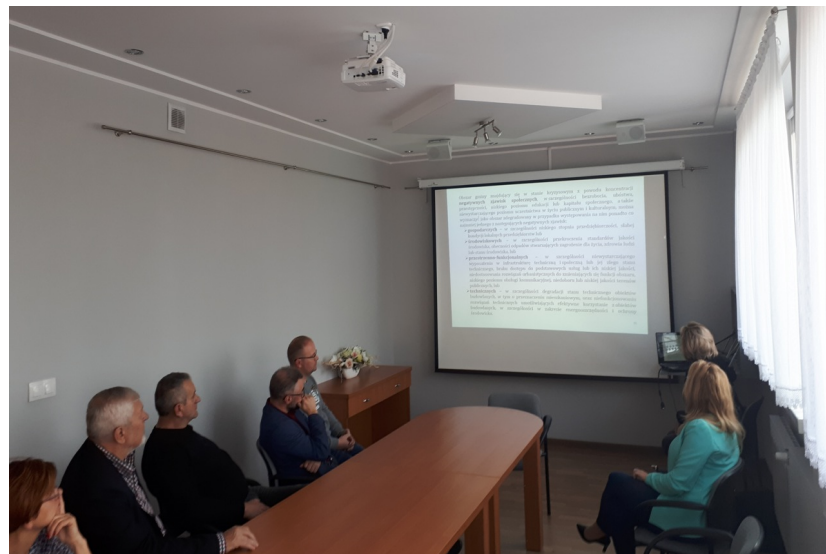
Wyniki ankietyzacji będą wykorzystane w procesie diagnozy i analizy stanu istniejącego oraz sformułowania celów, jak również wyboru obszarów przeznaczonych do rewitalizacji i propozycji przedsięwzięć w ramach LPR. Zależy nam, aby każdy mieszkaniec skorzystał z szansy i okazji wypowiedzenia się w tak ważnych zagadnieniach.

Chcielibyśmy, aby powyższe dokumenty był naszym wspólnym dziełem, w którym każdy mieszkaniec ma swój udział, a założone cele i projekty były skutecznie realizowane w perspektywie najbliższych lat.

Pobierz ankietę "Strategia i LPR Mstów"

Źródło: www.mstow.pl

RYSUNEK 24. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA Z PRZEPROWADZONYCH WARSZTATÓW W DN. 19.10.2017 R.

Źródło: opracowanie własne

Partnerami w procesie rewitalizacji są zarówno mieszkańcy, jak i podmioty prywatne, zarówno nastawione na zysk, jak i non-profit. Mogą one podejmować przedsięwzięcia, których elementem jest poprawa stanu lokali, budynków oraz ich otoczenia (m.in. prace termomodernizacyjne), wyposażenie w infrastrukturę techniczną, remonty, jak również działania w zakresie: aktywizacji społecznej i gospodarczej mieszkańców, przeciwdziałanie patologiom społecznym, promocja kultury, m.in. realizowane przez organizacje pozarządowe.

Mieszkańcy nie tylko będą mieli większą świadomość działań podejmowanych przez władze lokalne, ale też będą mogli lepiej zrozumieć czemu te działania służą, jakie przynoszą korzyści, ile kosztują i skąd pochodzą środki na ich realizację. Pełniejsza wiedza w tym zakresie przyczyni się do lepszego zrozumienia toczących się w Mstowie przemian społeczno-przestrzennych i gospodarczych. W efekcie większe zrozumienie dla zachodzących procesów przełoży się na pełniejsze utożsamianie się mieszkańców z kierunkami i działaniami wynikającymi z Lokalnego Programu Rewitalizacji. Partycypacja społeczna na etapie wdrażania LPR musi stanowić jeden z istotnych priorytetów, który warunkuje pełen sukces procesu rewitalizacji. Dotyczy to zwłaszcza przemian społecznych, decydujących o powodzeniu i trwałości całego przedsięwzięcia.

12. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

12.1. Operator rewitalizacji, jego kompetencje, zadania i odpowiedzialność

Koordinacją procesu rewitalizacji, a także realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji zajmuje się Gmina Mstów, gdzie operatorem jest Urząd Gminy Mstów, którym zarządza Wójt.

Nadzór, realizację oraz osiągnięte efekty LPR pełni Rada Gminy, która ten Program przyjmuje.

Ze względu na zakres zadań własnych gminy, który obejmuje m.in.: sprawy pomocy społecznej, ochrony zdrowia, ładu przestrzennego, gminnego budownictwa mieszkaniowego, kultury, edukacji, ochrony środowiska, czy infrastruktury, to operator jest głównym inicjatorem i koordynatorem procesu rewitalizacji. Ponadto operator zobowiązany jest do pozyskania środków zewnętrznych na wdrażanie projektu, a za tym na ich realizację, rozliczenie i ewaluację. Operator ma do dyspozycji odpowiedni personel zajmujący się implementacją LPR. Poza tym ma możliwość dotarcia do partnerów procesu rewitalizacji, a także posiada możliwości wpływania na sytuację na obszarze zdegradowanym, w tym prawo głosu we wszystkich sprawach obszaru objętego LPR. Jednocześnie koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Gminy oraz Zarządzeń Wójta.

Do obowiązków operatora należy również promocja założeń Programu, informowanie interesariuszy o postępie w jego wdrażaniu i efektach rewitalizacji, jak również przeprowadzanie konsultacji społecznych m.in. na etapie aktualizacji LPR.

Urząd Gminy Mstów, jako podmiot wdrażający, monitorujący i kontrolujący przebieg rewitalizacji, odpowiedzialny jest za realizację zadań będących w gestii Gminy.

Wójt Gminy Mstów odpowiedzialny będzie za nadzór z ramienia jednostki samorządu terytorialnego, a za nadzór merytoryczny i koordynację odpowiadać będzie Referat Inwestycji, Zamówień Publicznych i Spraw Obywatelskich, Referat Organizacyjny oraz Referat Gospodarki Przestrzennej, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Gminy Mstów, przy współpracy z:

- Referatem Finansowo – Księgowym oraz Skarbnikiem Gminy (zapewnienie środków z budżetu gminy na realizację inwestycji, rozliczenie finansowe),
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej (realizacja projektów społecznych),
- Gminnym Ośrodkiem Kultury (realizacja wydarzeń kulturalnych, projektów społecznych),
- Jednostkami oświatowymi (realizacja projektów społecznych).

Ponadto operator zobowiązuje się do współpracy z interesariuszami, w tym partnerami gospodarczymi, organizacjami pozarządowymi; w zakresie ujęcia projektów LPR, wsparcia i monitoringu wskaźników do osiągnięcia celów. Tak jak w momencie diagnozy oraz programowania, uspołecznienie procesów jej realizacji będzie jednym z głównych czynników wpływających na sukces projektu.

Współpraca z wieloma partnerami nakłada na operatora rewitalizacji szereg obowiązków. Podstawowym jest informowanie partnerów o wszystkich istotnych dla nich aspektach procesu rewitalizacji. Następnym krokiem jest konsultacja planowanych działań i wspólne wdrażanie, tj. opracowanie koncepcji, akceptowanie rozwiązań i realizowanie projektów rewitalizacji.

Uczestnictwo w procesie rewitalizacji ze strony partnerów jest w pełni dobrowolne – co gwarantuje realizację projektów w sposób zaangażowany. Władza samorządowa, zgodnie z definicją rewitalizacji, jest podmiotem odpowiedzialnym za cały proces. Z uwagi na swoje zadania i możliwości oraz zdobyte już doświadczenia, jest inicjatorem całego procesu, starając się zaangażować w niego lokalnych partnerów.

Aby implementacja założeń dokumentu przebiegła prawidłowo, konieczna jest realizacja konkretnych przedsięwzięć. W celu usprawnienia realizacji zawartych w dokumencie działań i osiągnięcia zakładanych celów, budżet gminy powinien zostać podporządkowany celom, z kolei organizacja wykonania działań powierzona poszczególnym jednostkom samorządu według ich kompetencji, m.in. odpowiednim komórkom w Urzędzie lub samorządowym jednostkom organizacyjnym. Zadania o charakterze bardziej złożonym,

wymagające współpracy z podmiotami zewnętrznymi, a także o charakterze ponadlokalnym, będą realizowane w formie partnerstwa podmiotów publicznych różnych szczebli.

Realizacja działań rewitalizacyjnych jest wyzwaniem, nie tylko dla władz samorządowych, lecz również dla wszystkich pozostałych podmiotów funkcjonujących w gminie, m.in.: organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych oraz samych mieszkańców. Gmina jest również integralną częścią większej przestrzeni terytorialnej (powiatu, regionu, kraju, Unii Europejskiej), dlatego też komplementarnych działań oraz źródeł finansowania realizacji LPR, należy poszukiwać także na szczeblach wyższych (np. fundusze UE).

Główne zadania Operatora to:

- koordynowanie procesów rewitalizacji na terenie gminy,
- długoterminowe prognozowanie budżetu gminy, w tym: opracowanie i aktualizacja Wieloletniej Prognozy Finansowej, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, wprowadzenie procesu hierarchizacji przedsięwzięć,
- przygotowanie oraz realizacja projektów, w tym zadań inwestycyjnych oraz tzw. projektów społecznych, edukacyjnych (w tym: przygotowanie dokumentacji, pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania),
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych,
- współpraca z interesariuszami i partnerami, m.in. z organizacjami pozarządowymi,
- monitoring realizacji projektów i ich zakładanych efektów (produktów, rezultatów),
- aktualizacja LPR, w tym: współpraca i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian.

RYSUNEK 25. PROCES ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO W RAMACH PROCESU REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne

12.2. Aktywny udział różnych grup interesariuszy w procesie wdrażania i monitorowania programu rewitalizacji

Podstawą działań w każdym etapie rewitalizacji jest przynależność społeczna.

Proces rewitalizacji można podzielić na 4 etapy: diagnozowanie, programowanie, wdrażanie i monitorowanie. Połączone wysiłki różnych podmiotów w ramach rewitalizacji obszaru są konieczne do uzyskania sukcesu.

Głównym celem działań związanych z uspołecznieniem procesu jest dotarcie do jak najszerszej grupy interesariuszy, w tym: instytucji mogących być beneficjentami lub partnerami w realizacji przedsięwzięć zapisanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Dodatkowo kluczowym czynnikiem jest zachęcenie interesariuszy do podejmowania inicjatyw i aktywnego udziału w procesie wdrażania i monitorowania - dążących do osiągnięcia zakładanych celów rewitalizacji.

Przynależność społeczna zostanie ukierunkowana na możliwie jak najbardziej dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji, czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

Operator – Gmina Mstów będzie prowadził minimum 1 raz w roku nabór przedsięwzięć w celu ich wpisania i aktualizacji w ramach listy projektów zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Do stosowanych form przekazu można zaliczyć:

- tablicę ogłoszeń w Urzędzie Gminy Mstów
- stronę internetową gminy: www.mstow.pl
- kontakt mailowy z gminą ug@mstow.pl
- lokalną prasę oraz serwisy i portale społecznościowe, w tym: w ramach miesięcznika społeczno-kulturalnego Mstowskie24.pl

Postępy we wdrażaniu założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji, w tym w zakresie realizacji przedsięwzięć, jak również osiągnięte rezultaty, będą prezentowane na spotkaniach z interesariuszami (zwłaszcza podczas zebrania sołeckich) oraz minimum jeden raz w roku na Sesji Rady Gminy.

Raporty monitoringowe zostaną upublicznione na stronie internetowej Gminy Mstów.

W ramach realizacji procesu rewitalizacji będzie zachowana zasada przejrzystości i odpowiedzialności publicznej.

12.3. Okresowa i nadzwyczajna aktualizacja lokalnego programu rewitalizacji – system wprowadzania modyfikacji

Jako, że proces rewitalizacji wymaga czasu, mogą mieć na niego wpływ różne czynniki zewnętrzne oraz odchylenia. Będą one analizowane i zamieszczane w raportach monitoringowych wraz z zaleceniami dotyczącymi dostosowania się do zmian i działań zaradczych.

Konieczność aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie wynikała przede wszystkim:

- ze zmian w prawodawstwie oraz wytycznych, w tym: Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, bądź w treści Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, dokumentów w nowym okresie programowania, stwarzających możliwość aplikowania o zewnętrzne środki finansowe wspierające realizację projektów, m.in. z funduszy Unii Europejskiej;
- ze zdiagnozowania zmian w wybranych dziedzinach funkcjonowania gminy, które uzasadniają weryfikację dotychczasowej treści LPR, np. nasilenie nowych problemów oraz zagrożeń – w wyniku przeprowadzonych badań i analiz,
- z przeprowadzanego corocznego naboru projektów, w ramach którego mogą zostać zgłoszone nowe projekty w celu ich ujęcia w Programie,
- z konieczności poszerzenia istniejącego obszaru rewitalizacji lub włączenie nowego obszaru do Programu.

Jeśli wystąpi konieczność aktualizacji, wówczas będzie ona dokonywana co najmniej raz w roku lub, w przypadku nagłych zmian, wpływających na zapisy Programu konieczna będzie natychmiastowa zmiana dokumentu.

Wszelkie zmiany w uchwale Rady Gminy zostaną wskazane w załączniku do uchwały zmieniającej w postaci rejestru zmian, co przełoży się na czytelność LPR dla partnerów zaangażowanych w projekt. Zmiany mogą również dotyczyć uwzględnienia nowych projektów oraz dodatkowych partnerów chcących dołączyć do Programu na późniejszym etapie.

Program rewitalizacji aktualizowany jest we współpracy z interesariuszami i beneficjentami - z zachowaniem zasad przynależności oraz uwzględnieniem wyników wykonanych analiz i przeprowadzonych naborów projektów rewitalizacyjnych. Zmiany mogą również dotyczyć uwzględnienia nowych projektów oraz dodatkowych partnerów chcących dołączyć do Programu na późniejszym etapie, jak również wynikać mogą z potrzeby ujęcia w dokumencie nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Nabory projektów do LPR rewitalizacji będą odbywać się nie rzadziej niż raz w roku. Projekt może być włączony do LPR na podstawie zgłoszonej Karty Projektu złożonej przez wnioskodawcę, który zamierza realizować zadanie rewitalizacyjne. Uwzględnienie propozycji przedsięwzięcia w Programie jest równoznaczne ze zobowiązaniem się wnioskodawcy do systematycznego przekazywania do Operatora rewitalizacji informacji dot. projektu, w tym: rozpoczęcia, przebiegu realizacji, ewentualnych wprowadzanych zmian, zakończenia realizacji projektu, jego faktycznej wartości źródeł finansowania oraz osiągniętych wskaźników.

13. System monitoringu lokalnego programu rewitalizacji i oceny skuteczności działań

Monitoring jest procesem polegającym na okresowej kontroli i ocenie stopnia realizacji celów, kierunków działań, poprzez wdrożenie przedsięwzięć ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji oraz wprowadzaniu modyfikacji (aktualizacji) zgodnie ze zmieniającymi się warunkami w Gminie. Monitoring ma służyć kontroli postępu realizacji projektów, weryfikacji osiągniętych produktów i rezultatów oraz porównywaniu ich zgodności ze stanem bazowym.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących podczas wdrażania LPR.

Badanie postępu realizacji LPR odbywać się będzie na podstawie danych przekazywanych przez podmioty realizujące projekty, jak również danych Urzędu Gminy Mstów.

Organem właściwym do monitorowania postępów jest Urząd Gminy Mstów na czele którego stoi Wójt Gminy, natomiast Rada Gminy jest władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian Lokalnego Programu Rewitalizacji w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy lub zachodzące zmiany.

W okresie wdrażania Programu zostanie opracowany przez Operatora okresowy raport monitoringowy.

Raport monitoringowy będzie zawierał informację na temat progresu w realizacji rzeczowej i finansowej projektów, postępu w osiąganiu wskaźników, zagrożenia, które wystąpiły w sprawozdawanym okresie, podjęte środki zaradcze, zakres ewentualnej aktualizacji.

Monitoring wdrażania LPR, poprzez realizację poszczególnych przedsięwzięć i projektów, będzie przeprowadzany w dwóch zakresach: rzeczowym i finansowym. Pierwszy będzie obrazem postępu w osiąganiu celów oraz będzie stanowił kontrolę realizacji założeń. Drugi natomiast oceniał będzie racjonalność i wysokość wydatków finansowych na realizację poszczególnych działań (nakład / rezultat).

Ewaluacja zostanie przeprowadzona w zakresie analizy zmian sytuacji społeczno – gospodarczej, która zostanie dokonana na podstawie diagnozy sytuacji istniejącej w odniesieniu do danych bazowych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji (analiza ex-ante, czyli przed przystąpieniem do realizacji konkretnych przedsięwzięć realizowanych w ramach rewitalizacji). Kolejne etapy ewaluacji będą obejmować ocenę mid-term (minimum 1 raz w trakcie wdrażania LPR), a także ex-post (ocena najpóźniej do roku czasu od zakończenia okresu, dla którego jest przewidziany niniejszy Program) – w ramach raportu monitoringowego.

Raport monitoringowy zostanie opublikowany na stronie internetowej Gminy Mstów oraz zaprezentowany na Sesji Rady Gminy Mstów.

W przypadku ryzyka nieosiągnięcia zakładanych wskaźników i/lub nierealizowaniu zakresu rzeczowego i finansowego, raport z realizacji będzie zawierał identyfikację i analizę zaistniałych odchyłeń (np. powodów opóźnień i niepowodzeń). Zidentyfikowanym problemom, w raporcie monitoringowym, będą odpowiadać stosowne działania zaradcze – planowane korekty.

Monitorowanie realizacji założeń zawartych w niniejszym dokumencie oraz ich ewaluacja, umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wdrażanych działań rewitalizacyjnych, w oparciu o szereg wskaźników pochodzących z GUS lub innych źródeł statystycznych.

Narzędziem miary osiągnięcia zakładanych celów będą wskaźniki produktu i rezultatu.

Wskaźniki produktu - wskaźniki obrazujące bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami. Liczone są one w jednostkach fizycznych lub pieniężnych.

Wskaźniki rezultatu to wskaźniki odpowiadające bezpośrednim efektom następującym po realizacji projektu. Muszą logicznie wynikać ze wskaźników produktu (powiązanie rezultatu z produktem) oraz celu i zakresu projektu. Dostarczają one informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku realizacji projektu, w porównaniu z wielkością wyjściową (bazową). Mogą przybrać formę wskaźników fizycznych lub finansowych. Wskaźniki rezultatu mierzone są bezpośrednio po zakończeniu realizacji projektu, bądź w okresie bezpośrednio po tym terminie.

Główne wskaźniki osiągnięcia celów przedstawiono w poniższych tabelach (zarówno dla projektów rewitalizacji, jak również dla Programu):

TABELA 22. WSKAŹNIKI PRODUKTÓW I REZULTATÓW DLA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa
PRODUKTY			
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuka	0	3
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	sztuka	0	3
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	hektar	0	1,51
Liczba projektów zrealizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe na obszarze objętym LPR	sztuka	0	1
Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej	osoba	0	1
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie / usługami społecznymi	osoba	0	90
REZULTATY			
Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	osoba	0	2534
Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	osoba	0	1800
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	osoba	0	5
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	miejsce	0	1
Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń: kulturalnych, sportowych, i innych na obszarach zdegradowanych	sztuka	0	10
Liczba uczestników zorganizowanych imprez i wydarzeń: kulturalnych, sportowych i innych na obszarach zdegradowanych	osoba	0	4000

Źródło: opracowanie własne

Głównym źródłem pomiaru wskaźników produktu będą protokoły odbioru robót, natomiast wskaźników rezultatu: sprawozdania monitoringowe opracowane na podstawie raportów jednostek realizujących przedsięwzięcia (m.in. w oparciu o listy obecności, deklaracje udziału, dzienniki zajęć, etc.).

Planowany termin osiągnięcia wskaźników – po zakończeniu okresu wdrażania LPR, tj. na koniec 2025 roku. Katalog wskaźników jest otwarty oraz może ulec rozszerzeniu o nowe, w tym w wyniku realizacji dodatkowych projektów, które zostaną zdefiniowane w trakcie wdrożenia Programu.

TABELA 23. GŁÓWNE WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH LPR

Cel strategiczny	Wskaźnik	Zmiana po zakończeniu wdrażania LPR
Zmniejszenie poziomu marginalizacji i ryzyka zagrożenia wykluczeniem społecznym oraz patologiami	Liczba mieszkańców [osoba]	Wzrost
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym [%]	Spadek
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej (m.in. ze względu na ubóstwo, bezradności ws. opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia, niepełnosprawność) [%]	Spadek
	Udział osób bezrobotnych [%]	Spadek
	Liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców [szt.]	Spadek
	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wzrost
	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców [szt.]	Wzrost
	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych [szt.]	Wzrost
Rozwój i poprawa jakości infrastruktury oraz środowiska naturalnego	Udział osób podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej [%]	Wzrost
	Emisja zanieczyszczeń do atmosfery [t CO ₂]	Spadek
	Zapotrzebowanie na energię [kWh/rok]	Spadek
	Liczba budynków pokrytych wyrobami zawierającymi azbest [%]	Spadek
	Liczba zdegradowanych obiektów / obszarów [szt.]	Spadek

Źródło: opracowanie własne

Źródłem pomiaru wskaźników realizacji celów strategicznych LPR będą statystyki publiczne, w tym: dane Głównego Urzędu Statystycznego, czy Urzędu Gminy Mstów. Pomiar efektów będzie odbywał się poprzez porównanie osiągniętych wartości na koniec 2025 roku do wartości stanu bazowego – na podstawie danych zawartych w diagnozie.

Materiały i dokumenty źródłowe

- Ustawa o rewitalizacji
- Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020
- Strategia Rozwoju Kraju 2020
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
- Narodowy Plan Rewitalizacji
- Umowa Partnerstwa
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
- Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
- Strategia Rozwoju Gminy Mstów na lata 2017 – 2025
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mstów
- Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mstów
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Mstów na lata 2014 – 2020
- Roczne Programy Współpracy Gminy Mstów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Mstów
- Gminny Program Opieki nad zabytkami Gminy Mstów

Dane statystyczne:

- Głównego Urzędu Statystycznego
- Urzędu Gminy Mstów
- Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mstowie
- Komisariatu Policji w Kłomnicach
- Państwowej Komisji Wyborczej
- Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej
- Krajowego Rejestru Sądowego

Strony internetowe:

- www.stat.gov.pl
- www.ceidg.gov.pl
- www.pkw.gov.pl
- www.mstow.pl
- www.slaskie.pl
- www.rpo.slaskie.pl
- www.gminy.pl
- www.ems.ms.gov.pl/krs/
- www.wyszukiwarkaregon.stat.gov.pl
- www.pl.wikipedia.org

Spis tabel

TABELA 1. LUDNOŚĆ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W LATACH 2014 -2016 (STAN W DN. 31 XII).....	14
TABELA 2. LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W LATACH 2014 I 2016 (STAN W DNIU 31.XII).....	16
TABELA 3. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W OKRESIE OD 2012 DO 2016 (STAN W DNIU 31.XII).....	18
TABELA 4. UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRAWALE BEZROBOTNYCH W W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R. (STAN W DNIU 31.XII).....	20
TABELA 5. UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH W PODZIALE NA GRUPY SPOŁECZNE W TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY W LICZBIE OSÓB ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R. (STAN W DN. 31.XII)	22
TABELA 6. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W LATACH 2014-2016	22
TABELA 7. UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W PODZIALE NA PRZYCZYNY W LICZBIE LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R.....	24
TABELA 8. LICZBA I UDZIAŁ INTERWENCJI POLICYJNYCH W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W LATACH 2014-2016	25
TABELA 9. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH	27
TABELA 10. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON W GMINIE MSTÓW LATACH 2014 – 2016 (STAN W DNIU 31.XII).....	29
TABELA 11. LICZBA I UDZIAŁ PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANYCH DO REJESTRU REGON WG SEKCJI PKD NA TERENIE GMINY MSTÓW W 2016 ROKU (STAN W DNIU 31.XII)	30
TABELA 12. LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W 2016 R. (STAN W DNIU 31.XII)	31
TABELA 13. LICZBA ZLIKWIDOWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W 2016 ROKU (STAN W DNIU 31.XII)	31
TABELA 14. URZĄDZENIA SIECIOWE NA TERENIE GMINY MSTÓW W LATACH 2014-2016	35
TABELA 15. ZASOBY MIESZKANIOWE W GMINIE MSTÓW W LATACH 2013-2015.....	36
TABELA 16. ZDEGRADOWANE OBIEKTY I TERENY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW	37
TABELA 17. PROBLEMY SPOŁECZNE	39
TABELA 18. POZOSTAŁE PROBLEMY.....	40
TABELA 19. PODSUMOWANIE DELIMINACJI	41
TABELA 20. PODSUMOWANIE DLA OBSZARU REWITALIZACJI (WG DANYCH W DN. 31.12.2016R.).....	55
TABELA 21. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI W RAMACH LPR.....	65
TABELA 22. WSKAŹNIKI PRODUKTÓW I REZULTATÓW DLA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH.....	75
TABELA 23. GŁÓWNE WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH LPR	76

Spis rysunków

RYSUNEK 1. NEGATYWNE ZJAWISKA JAKO PODSTAWA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI	4
RYSUNEK 2. LOKALIZACJA GMINY MSTÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM.....	9
RYSUNEK 3. LOKALIZACJA GMINY MSTÓW W POWIECIE CZĘSTOCHOWSKIM	10
RYSUNEK 4. GMINA MSTÓW	11
RYSUNEK 5. STRUKTURA POWIERZCHNI GEODEZYJNEJ GMINY MSTÓW WG. KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W %	11
RYSUNEK 6. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W LATACH 2014 – 2016 (STAN W DN. 31.XII)	15
RYSUNEK 7. UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W LICZBIE LUDNOŚCI OGÓŁEM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R. (STAN W DN. 31.XII)	17
RYSUNEK 8. UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R. (STAN W DNIU 31.XII).....	19
RYSUNEK 9. UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R. (STAN W DNIU 31.XII).....	21
RYSUNEK 10. UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LICZBIE LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R.	23
RYSUNEK 11. UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LICZBIE LUDNOŚCI W PODZIALE NA PRZYCZYNY W GMINIE MSTÓW W 2016 R.	24
RYSUNEK 12. UDZIAŁ INTERWENCJI POLICYJNYCH W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W 2016 R.	26
RYSUNEK 13. LICZBA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE MSTÓW W 2016 R.....	28
RYSUNEK 14. LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W 2016 R. (STAN W DNIU 31.XII)	32
RYSUNEK 15. LICZBA ZLIKWIDOWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY MSTÓW W 2016 ROKU (STAN W DNIU 31.XII)	33
RYSUNEK 16. UDZIAŁ DANEGO PROBLEMU NA OBSZARZE ZDEGRADOWANYM WG WSKAZAŃ ANKIETOWANYCH.....	47
RYSUNEK 20. EFEKTY, KTÓRE POWINNY ZOSTAĆ OSIĄGNIĘTE PRZEZ ANKIETOWANYCH W WYNIKU PROCESU REWITALIZACJI NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH (MAKSYMALNIE 5 ODPOWIEDZI DO WYBORU)	48
RYSUNEK 18. OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR A – MSTÓW	50
RYSUNEK 19. OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR B – WANCERZÓW	52
RYSUNEK 20. OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR C – KUŚMIERKI	53
RYSUNEK 21. OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR D – JAŻWINY	54
RYSUNEK 22. OBSZAR REWITALIZACJI.....	55
RYSUNEK 23. ZAPROSZENIE DO UDZIAŁU W ANKIETYZACJI	69
RYSUNEK 24. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA Z PRZEPROWADZONYCH WARSZTATÓW W DN. 19.10.2017 R.	69
RYSUNEK 25. PROCES ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO W RAMACH PROCESU REWITALIZACJI	71